

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

SMART strategie pro město UHERSKÝ BROD

květen 2023

V rámci projektu Svazu měst a obcí České republiky
Realizace SMART ČESKO v praxi obcí a měst

Obsah

Úvod.....	4
ANALYTICKÁ ČÁST.....	5
1. Základní informace o strategii.....	5
1.1 Stručný popis města	5
1.2 Počet obyvatel	5
1.3 Poloha	11
1.4 FINANCOVÁNÍ SMART - Rozpočet města	11
1.5 Lokální ekonomika	14
1.6 Školství.....	17
1.7 Sociálně – zdravotní služby.....	17
1.8 Dopravní a technická infrastruktura města	18
1.9 Členství v organizacích a spolupráce města	20
1.10 Kontext vzniku a existence strategie.....	20
1.11 Účel strategie.....	21
1.12 Uživatelé strategie.....	21
1.13 Základní používané pojmy, zkratky	22
1.14 Ostatní relevantní strategické dokumenty města.....	22
1.15 SWOT analýza	22
FINANCOVÁNÍ SMART – STRATEGICKÁ ČÁST	25
Úvod.....	25
Financování inovativních (SMART) projektů.....	26
Vlastní zdroje financování	26
Financování pomocí dotací	26
Bankovní úvěry.....	27
Projektové financování	28
Investice do úspor.....	28
Model EPC.....	28
Model PPP (Public Private Partnership)	28
DOBŘE VLÁDNUTÍ / Good governance a eGovernment/eGovernance.....	29
Popis současného stavu.....	30
1.16 SWOT z hlediska SMART přístupů v dané oblasti.....	31
1.16.1 Silné stránky	32
1.16.2 Slabé stránky	32
1.16.3 Příležitosti	32

1.16.4 Hrozby	33
Priorita 1 Dobré plánování	35
Cíl 1: Data a analýzy	35
Cíl 2: Územní vs. strategický plán.....	35
Cíl 3: Zapojování veřejnosti do plánování i rozhodování.....	36
Priorita 2: Dobré rozhodování.....	39
Cíl 1: Předvídatelnost, transparentnost a efektivita	39
Priorita 3: Odolnost.....	39
Cíl 1: Ekonomická, resp. finanční	39
Cíl 2: Klimatická.....	40
Cíl 3: Bezpečnostní	40
Cíl 4: Demografická/sociální.....	40
Relevantní zdroje informací.....	41
DIGITALIZACE, ICT A (KYBER)BEZPEČNOST	42
Vymezení řešených oblastí	43
2. Analytická část	44
SWOT analýza oblasti Digitalizace, ICT a (kyber)bezpečnost	47
Shrnutí – základní specifika současného stavu	48
Cíl 1: Přívětivé digitální služby města.....	49
Cíl 2: Kybernetická a informační bezpečnost.....	53
Cíl 3: Bezpečná komunikační infrastruktura	56
Cíl 4: SMART technologie.....	57
5. Postup tvorby strategie	61

Úvod

Strategie je zpracována v rámci projektu Svazu měst a obcí České republiky: Realizace SMART ČESKO v praxi obcí a měst reg. č.: CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016927 v roce 2023.

Dokument tvoří ANALYTICKÁ A NÁVRHOVÁ ČÁST, která je podrobnějším rozpracováním Strategie SMART CITY města z roku 2019, ale pouze ve 3 dílčích vybraných oblastech, které bylo možné v krátkém časovém limitu ze strany SMO ČR kapacitně zvládnout. V rámci analytické části je kromě obecné části zpracováno i povinné financování a dobré vládnutí. Strategie byla zpracována interně zaměstnanci města výhradně odbornou metodou, vzhledem k časovým možnostem však bez zapojení veřejnosti. Poslední částí je volitelné téma ICT a kyberbezpečnost z pohledu SMART.

ANALYTICKÁ ČÁST

1. Základní informace o strategii

Všestranný rozvoj svého území a péče o potřeby občanů je jedna z klíčových rolí samosprávy uložená zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Jedním z nástrojů, prostřednictvím kterého obec rozvoj řídí, je strategický plán, který je v kompetenci zastupitelstva obce.

Města zpracovávají různé rozvojové dokumenty – doposud je však legislativně ukotvený pouze Plán sportu. Ostatní strategické dokumenty jsou pouze doporučené a pakliže vznikají, musí je schvalovat zastupitelstvo města. Ministerstvo pro místní rozvoj poskytuje metodiku tvorby strategických dokumentů. V posledních letech však dochází k odklonu od objemných analytických částí a je snahou (podporovanou i MMR ČR) implementovat do analytické části moderní metody strategického plánování a to inovativní nástroje jako megatrendy, foresight, forecast. Některé z těchto metod město Uherský Brod použilo v roce 2022. Doposud však nebyla příležitost tyto výstupy prezentovat (zpracování PRM bylo vysoutěženo externě s odborným dohledem pracovního kolektivu města s předem daným odkazem na metodiku vydanou PRM). V rámci této analytické části se nabízí prostor více využít výstupy z těchto inovativních metod a prezentovat je v rámci tohoto strategického dokumentu a jeho analytické části. Primárně je tedy strategie cílena dovnitř úřadu a měla by sloužit zejména politické reprezentaci jako podklad pro rozhodování ve strategických projektech, která se týkají SMART tedy chytrých řešení.

1.1 Stručný popis města

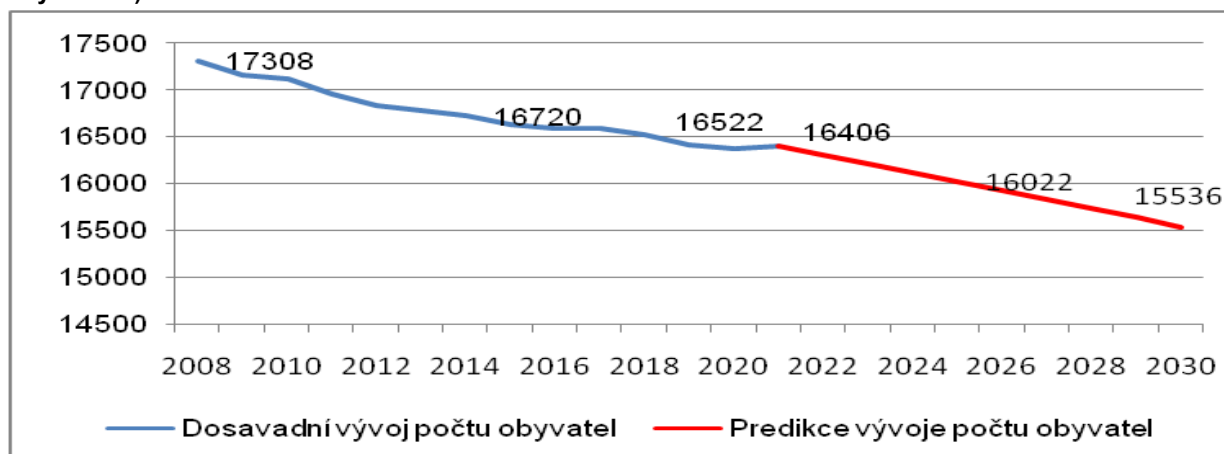
Město Uherský Brod je regionální centrum nacházející se v jihovýchodní části ČR ve Zlínském kraji 25 km od aglomerace krajského města Zlín a ve stejné vzdálenosti od hranic se Slovenskou republikou. Po rozdělení ČR a SR se tak dostalo do pohraniční oblasti, což je jeden ze základních limitujících faktorů rozvoje, přestože pouze díky vstupu obou zemí do EU, Schengenskému prostoru jsou dopady alespoň v některých oblastech změkčeny. Uherský Brod má statut obce s rozšířenou působností (ORP), kde se nachází 30 obcí tvořící venkovské zázemí hospodářsky problémového regionu. Rozloha města činí 52,06 km², tedy jde o rozlohou třetí největší město s rozšířenou působností ve Zlínském kraji. Výhodou je velká plocha volné krajiny v zázemí města. Město tvoří 5 místních částí, kterými jsou k.ú. Uherský Brod, Havříce, Těšov, Újezdec u Luhačovic a Maršov u Uherského Brodu. Historické centrum města je vyhlášeno městskou památkovou zónou od r. 1990.

Městem protéká řeka Olšava a prochází silnice I/50 a železnice (Vlárská dráha, jejíž význam s rozdělením ČSR také klesl), což tvoří 3 paralelní bariéry ve městě. V blízkém okolí se nachází Vizovické vrchy a Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty – proto je Uherský Brod také označován nejen královským městem Komenského, ale i „Vstupní branou do Bílých Karpat“. Královský, protože bylo založeno králem Přemyslem Otakarem II. v roce 1272, ale také městem Komenského, jelikož je zdejším rodákem *28.3. 1592 a +15.11.1670 v nizozemském Naardenu.

1.2 Počet obyvatel

Z pohledu počtu obyvatel je město Uherský Brod sedmým nejlidnatějším městem Zlínského kraje. K roku 2021 ve městě žilo 16 406 obyvatel (z toho 8 040 mužů a 8 369 žen). Celkový počet obyvatel se mezi roky 2008 a 2021 snížil o necelých 900, tj. cca 5 %.

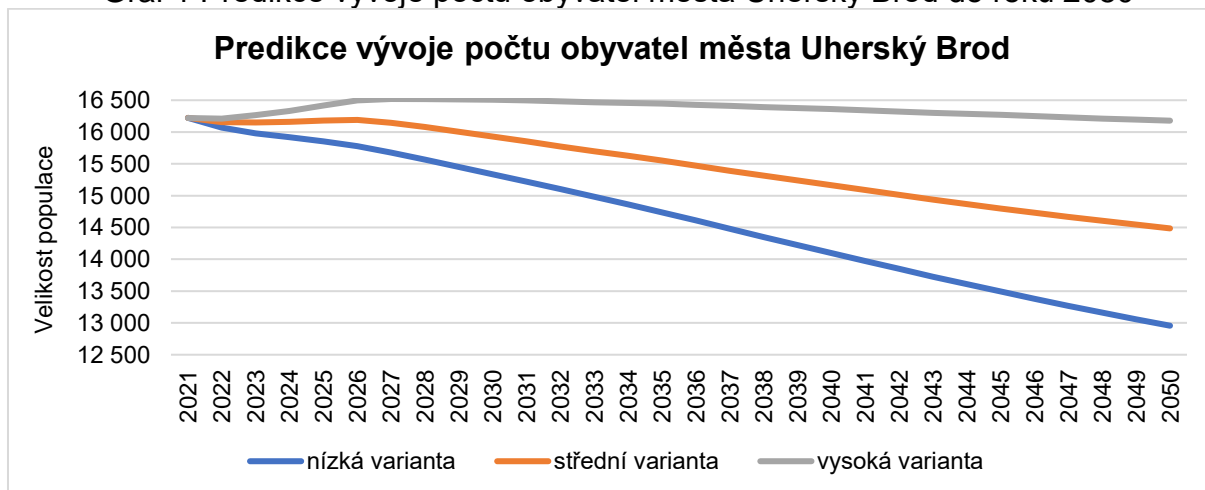
Vývoj počtu obyvatel v Uherském Brodě v letech 2008 až 2021 a predikce vývoje do roku 2030 (včetně úbytku v %)

Zdroj: Do roku 2021 - ČSÚ – Počet obyvatel v obcích (data k 1. 1. daného roku), predikce – dle Komunitního plánu sociálních služeb a Proces, 2017, Ekotoxa 2022)

K permanentnímu poklesu obyvatel obecně dochází v celém Zlínském kraji a tento trend zesiluje, přičemž stav v Uherském Brodě s tímto trendem koresponduje. Podle odhadovaného vývoje bude pokles obyvatel pokračovat i v následujících letech. Při stávající struktuře obyvatelstva a negativní migrační bilanci města se očekává setrvávající pokles počtu obyvatel, který by měl v roce 2030 klesnout k hodnotě okolo 15 500 obyvatel, kdy poklesne podíl dětí ze 14,2 % na 13,4 % a stoupne podíl seniorů z 19,7 % na 23,9 %. Počet obyvatel v postproduktivním věku naroste dle predikcí o cca 350 obyvatel k hodnotě 3 800 a zároveň se zvýší počet obyvatel ve skupině 80 a více let. Z dlouhodobého hlediska je klesající počet obyvatel způsoben negativním migračním saldem Uherského Brodu, jenž má významný vliv na vývoj počtu obyvatel města. Neméně významný vliv na pokles počtu obyvatel má dlouhodobě nízká porodnost na území okresu Uherského Hradiště. Pro dokreslení doplňujeme také dosavadní a předpokládaný vývoj počtu obyvatel ve Zlínském kraji. Zde poklesl počet obyvatel mezi roky 2008-2022 o 3,6 % a do roku 2030 se předpokládá pokles o další 3,5 %.

Graf 1 Predikce vývoje počtu obyvatel města Uherský Brod do roku 2050

Zdroj: Ekotoxa 2022

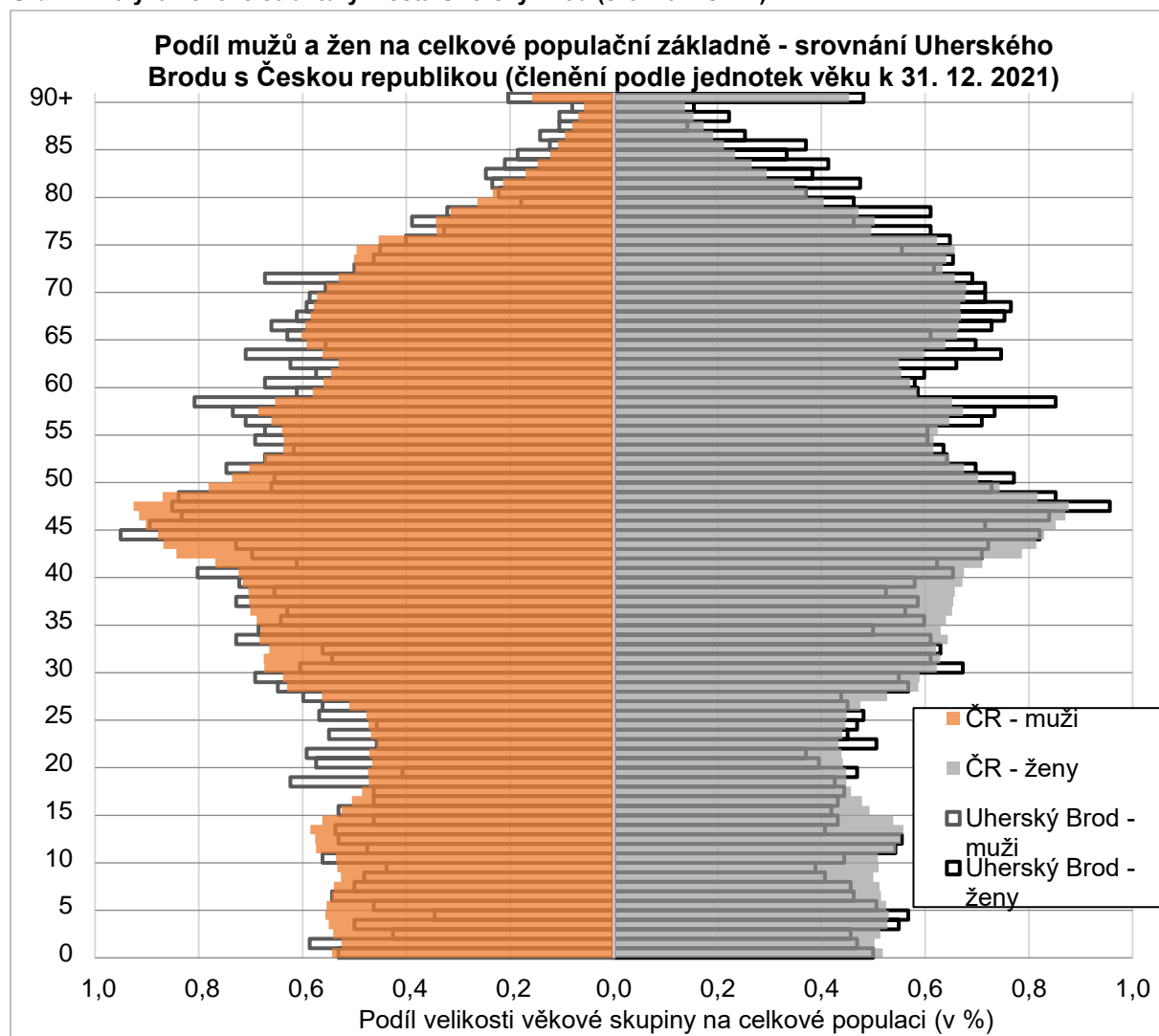
V pesimistickém výhledu nízké varianty predikce bude velikost populace města klesat po celé projekční období 2022–2050. Celkový propad počtu obyvatel by do roku 2050

měl činit zhruba 3 267 osob, z čehož třetinu by měly způsobit záporné migrační toky a dvě třetiny přirozený vývoj.

Optimistická (vysoká) varianta predikce sice také předpokládá, že atraktivita města nebude dostatečná pro to, aby bylo možné navyšovat velikost populace bez bytové výstavby, avšak intenzita případného odlivu obyvatel v případě zastavení výstavby by byla nejnižší (přibližně 0,2 % celkového počtu obyvatel ročně). Očekává se ale výstavba zhruba 815 bytů do roku 2050, což by mělo vést, společně s významným růstem úhrnné plodnosti a střední délky života, k navyšování počtu obyvatel v příštích 5 letech a následně pak k pozvolnému poklesu směrem k výchozí hodnotě (tj. kolem 16 200 obyvatel).

Z pohledu řízení města je důležité zabývat se také vývojem věkové struktury obyvatel. Výchozí hodnoty vyznívají pro město relativně nepříznivě, kdy je zde oproti průměru České republiky malý počet žen ve věku 0 až 22 let, což bude ve výhledu 10 až 20 let negativně ovlivňovat počet narozených dětí. Tento nepříznivý stav je způsoben menší populační základnou žen ve věku 33 až 47 let. Naopak počet žen a částečně i mužů ve věku 55 a více let je zvýšený. To představuje výzvu pro udržení současné úrovně dostupnosti sociálních služeb pro cílovou skupinu seniorů.

Graf 2 Analýza věkové struktury města Uherský Brod (srovnání s ČR)

Zdroj: Moon Advisory 2022

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel ve Zlínském kraji v letech 2008-21 a predikce vývoje do roku 2030

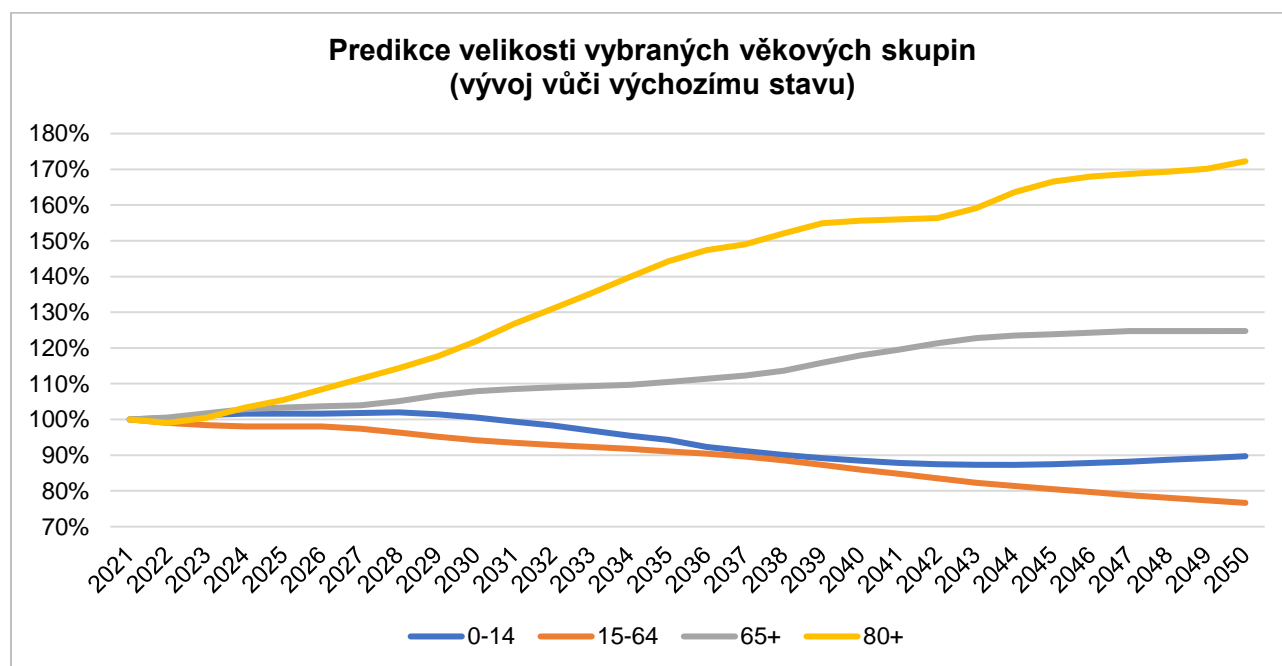
2008	2012	2016	2020	2021	2022	2026	2030
591 412	587 693	583 698	580 119	572 432	569 940	559 972	550 000

Zdroj: Do roku 2021 - ČSÚ – Počet obyvatel v obcích (data k 1. 1. daného roku), predikce – dle Proces, 2017 - vlastní zpracování

Úbytek obyvatel je dán jak stěhováním lidí za prací do větších měst, tak i migrací mladých lidí za studiem na VŠ. Absolventi se do města nevracejí a pokračují v budování kariéry jinde. Dochází také k postupnému nárůstu průměrného věku (44,2 let), který je ve městě vyšší ve srovnání s populací ČR (42,7). Průměrný věk žen je 46,1 let, zatímco průměrný věk mužů je 42,3 let (k 1. 1. 2021).

Věková pyramida níže ukazuje, že ve srovnání s ČR mají ve městě vyšší zastoupení zejména starší věkové kategorie. Nižší zastoupení mají děti do 14 let (14 %, z toho 7,2 % muži a 6,8 % ženy) oproti průměru ČR (16,1 %). Oproti průměru ČR (20,4 %) je zde vyšší zastoupení obyvatel nad 65 let (22,2 %, 9 % muži a 13,2 % ženy). Co do počtu je dominantní věková kategorie 45-50 let a také 55-60 let, tedy lidé dnes v produktivním věku, z nichž část v kategorii 55-60 let bude v následujících letech přecházet do postproduktivní kategorie.

Graf 3 Predikce vývoje velikosti vybraných věkových skupin města Uherský Brod (střední varianta)

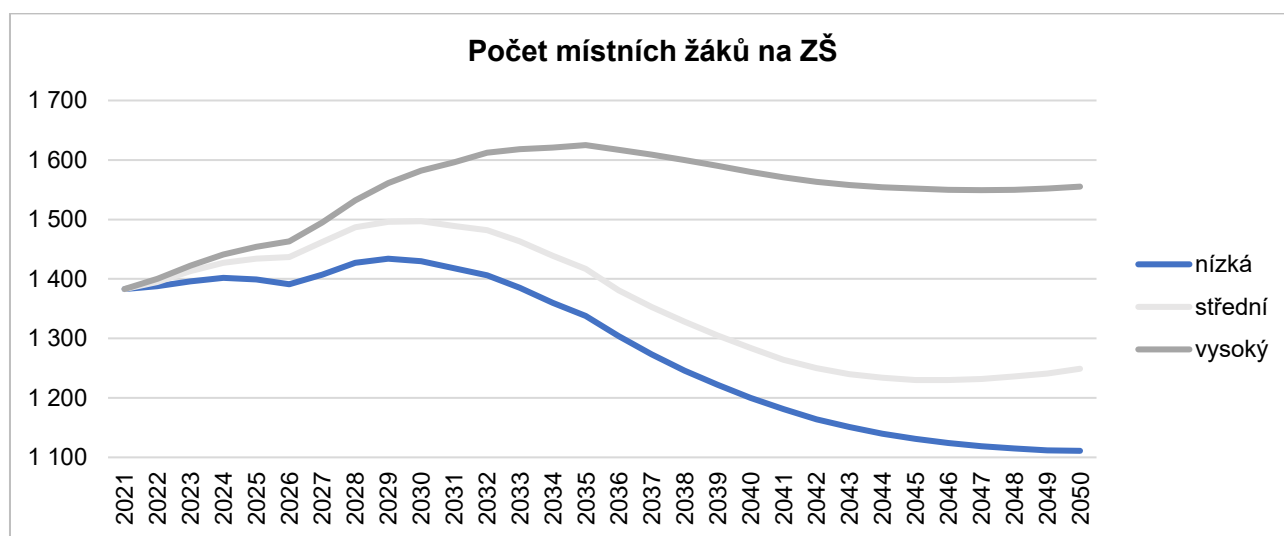
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 3 ilustruje základní pohled na očekávaný vývoj velikosti hlavních věkových skupin obyvatel města Uherský Brod a věkové kategorie 80 a více let. Dětská populace by do roku 2028 měla růst, přičemž následovat bude pokles, který by se měl zastavit kolem roku 2040 na cca 87 % výchozí hodnoty. Počet produktivních obyvatel ve věku 15 až 64 let bude dle střední varianty predikce do roku 2050 soustavně klesat (v průměru o 83 osob za rok). U věkových skupin 65 a více let a 80 a více let je očekáván růst, který bude výrazný zejména u nejstarší věkové kategorie. Pohledu na vývoj dětské populace a počtu seniorů se pak blíže věnují navazující odstavce.

Pro další zachování infrastruktury ve městě je klíčový demografický vývoj. Jelikož je město zřizovatelem 5 základních škol (z toho tři úplné), je podstatné vědět z dlouhodobého hlediska predikci žáků v těchto školách. Stejně tak je důležitý druhý konec demografické křivky a to oblast seniorů ve vazbě na plánování sociálních služeb, které města zajišťuje pro své občany prostřednictvím příspěvkové organizace Sociální služby Uherský Brod p.o.

Z pohledu poptávky po kapacitách základních škol je ve všech variantách predikce do roku 2030 očekáván růst nebo stagnace počtu místních žáků. Dle nejpravděpodobnějšího vývoje (tj. střední varianta) by se vnitřní poptávka měla zvýšit o 8,2 %, potažmo 114 žáků. Následovat by pak měl pokles k hodnotě kolem 89 % výchozího stavu v roce 2021. Při vysoce optimistickém vývoji blízkém vysoké variantě se pak může vnitřní poptávka stabilizovat kolem 112 % počáteční hodnoty, s vrcholem na 117,5 % (resp. růstu o 242 dětí).

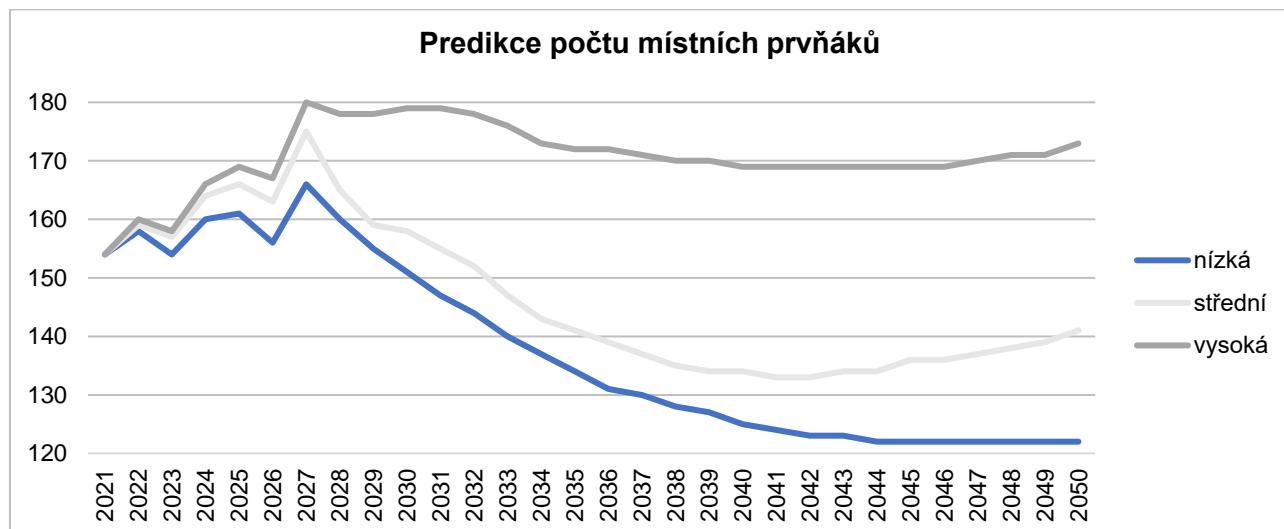
Tabulka 2 Predikce vývoje počtu místních dětí docházejících na základní školu

Zdroj: Vlastní zpracování

Analogicky je možné výstupy demografického modelu sledovat počet místních prvňáků (zahrnuje 75 % 6letých a 25 % 7letých dětí). Největší počet zápisů je možné očekávat ve školním roce 2027/2028.

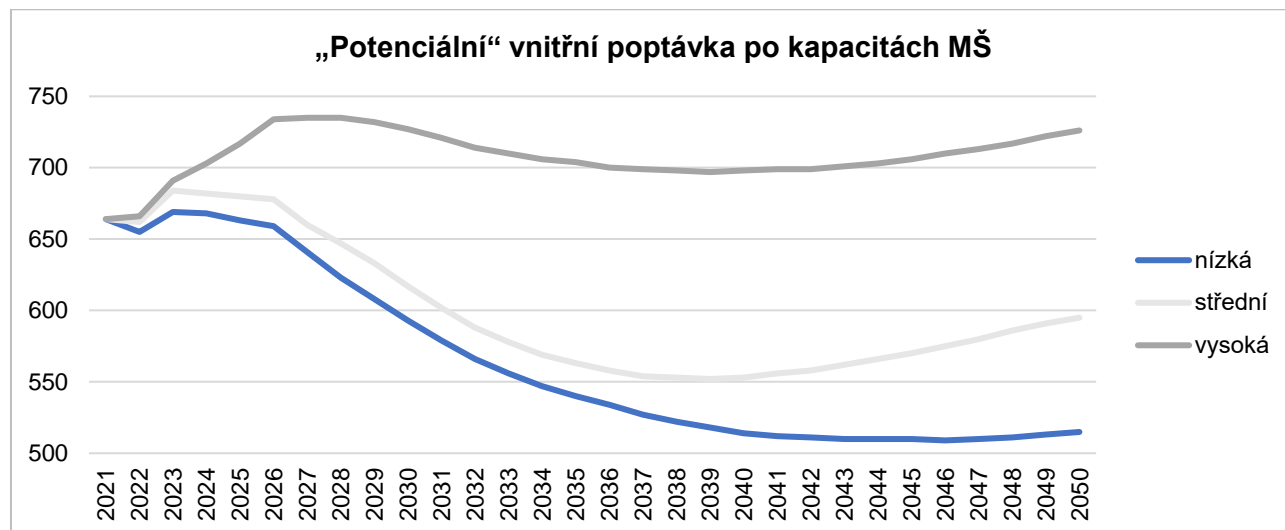
Tabulka 3 Predikce vývoje počtu místních dětí, které se budou hlásit k zápisu do první třídy

Zdroj: Vlastní zpracování

V oblasti předškolního vzdělávání vychází situace konzervativněji než v případě základních škol. Rozdíl je způsoben nerovnoměrností výchozího věkového stromu populace města. Střední varianta predikce u mateřských škol předpovídá pokles poptávky již od roku 2026, přičemž v příštích 5 letech by navýšení mělo nabýt svého maxima na hladině kolem úrovně 104 % výchozí hodnoty.

Tabulka 4 Predikce vývoje potenciální vnitřní poptávky po kapacitách mateřských škol

Zdroj: Vlastní zpracování

Z pohledu stárnutí populace je v demografickém modelu vypočten očekávaný nárůst počtu osob ve věku 65 a více let do roku 2050 o 15 až 35 %, a ve věku 80 a více let o 35 až 97 %. Při plánování kapacit sociálních služeb je vhodné držet se předpokladů podle střední varianty a průběžně vyhodnocovat to, zda se skutečný vývoj neblíží spíše jedné z ostatních dvou variant.

Tabulka 5 Predikce vývoje počtu obyvatel ve věku 65 a více let a 80 a více let

Varianta a věková skupina	2021	2025	2030	2035	2040	2045	2050	Změna
nízká / 65+ let	3 633	3 732	3 865	3 910	4 053	4 247	4 188	+555 (+15 %)
střední / 65+ let	3 633	3 753	3 919	4 012	4 284	4 485	4 531	+898 (+25 %)
vysoká / 65+ let	3 633	3 765	3 969	4 115	4 461	4 763	4 896	+1 263 (+35 %)
nízká / 80+ let	894	936	1 068	1 244	1 311	1 371	1 383	+489 (+35 %)
střední / 80+ let	894	943	1 090	1 290	1 391	1 489	1 540	+646 (+72 %)
vysoká / 80+ let	894	948	1 115	1 349	1 496	1 650	1 760	+866 (+97 %)

Zdroj: Vlastní zpracování

1.3 Poloha

Město Uherský Brod je obec s rozšířenou působností, která se nachází na východě České republiky ve Zlínském kraji okresu Uherské Hradiště. Rozloha katastru města činí 5 206 ha.

Město Uherský Brod je jedno z nejstarších sídel jihovýchodní Moravy nacházející se v příhraniční oblasti se Slovenskou republikou v tzv. moravsko-slovenském pomezí, v podhůří Bílých Karpat s nejvyšším vrcholem Velká Javořina o nadmořské výšce 969,8 m n. m. Počátky historického osídlení Uherského Brodu, jehož původní jméno "Na Brodě" připomíná brod přes řeku Olšavu, sahá do 10. - 12. století.

Město Uherský Brod je z geomorfologického i fyzicko-geografického hlediska v rámci provincie Západní Karpaty součástí oblasti Slovensko-moravských Karpat, spadající pod celek Vizovická vrchovina, respektive jižní a jihozápadní část patří k Hlucké pahorkatině a severní k Prakšické pahorkatině a severovýchodní část k Luhačovické pahorkatině. K nejvyšším bodům sledovaného území patří na jihozápadě Černá hora (362,6 m n.m.) a na severu lokalita Tři Duby (388,6 m n.m.). Město se nachází v nadmořské výšce okolo 250 m. n. m. na soutoku řeky Olšavy a Nivničky. Na východ až jihovýchod od města se rozkládá rovinný terén Uherskobrodské kotliny, který pozvolně přes Nivnickou pahorkatinu přechází až do členité vrchoviny Bílých Karpat, které jsou chráněnou krajinnou oblastí (CHKO Bílé Karpaty od r. 1980), zařazenou v roce 1996 mezi evropské biosférické rezervace organizace UNESCO.

Dotčené území města Uherský Brod je z hydrogeologického pohledu součástí povodí řeky Moravy a jejího levobřežního přítoku Olšavy vlévající se u Kostelan nad Moravou. Řeka Olšava společně s Luhačovickým potokem a Nivničkou tvoří kostru říční sítě města.

Správní obvod ORP Uherský Brod zahrnuje 30 obcí, přičemž ve dvou největších městech Uherském Brodě a Bojkovicích žije cca 40 % obyvatel. SO ORP Uherský Brod je svou rozlohou čtvrtým největším správním obvodem ve Zlínském kraji. Město se v širším pojetí řešeného území řadí do území MAS Východní Slovácko.

1.4 FINANCOVÁNÍ SMART - Rozpočet města

Průměrný roční rozpočet města minimálně v členění neinvestiční/investiční výdaje nebo mandatorní výdaje a „volné“ prostředky, úvěrové zatížení případně finance připravené pro realizaci plánovaných investic, schopnost obce/města (DSO) získávat dotace, užití jiných finančních nástrojů. Dále zaměření lokální ekonomiky – dominantní obory podnikání, významní zaměstnavatelé, převažující velikost podnikatelských subjektů apod.

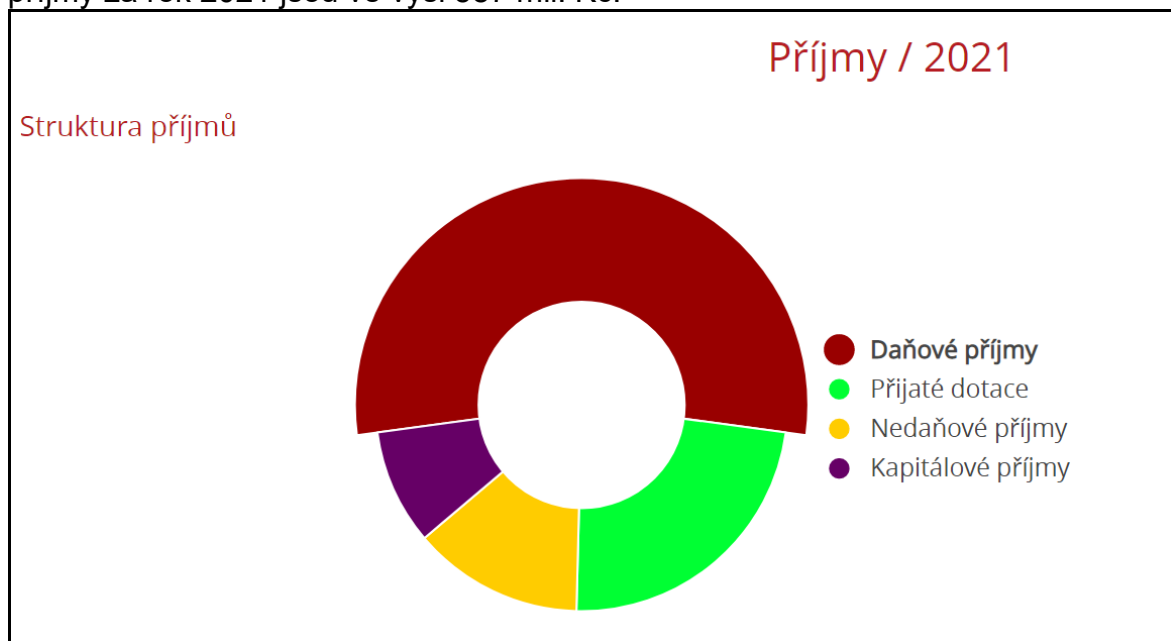
Úvod k rozpočtu města:

Město Uherský Brod je v oblasti rozpočtování poměrně výrazně otevřeným městem se zaměřením na sdílení informací s občany. Tvorba rozpočtu včetně jeho korekcí i jeho vyhodnocení je k dispozici občanům formou intuitivního a pravidelně aktualizovaného rozklikávacího rozpočtu přístupného na webových stránkách města (<http://rozpocet.ub.cz/>), alternativně je klikací rozpočet dostupný také pomocí aplikace CityVizor zde: <https://cityvizor.cz/ub/>.

Rozpočet města a jeho základní struktura:

Město Uherský Brod hospodaří každoročně s rozpočtem v celkovém objemu přes 500 mil. Kč.

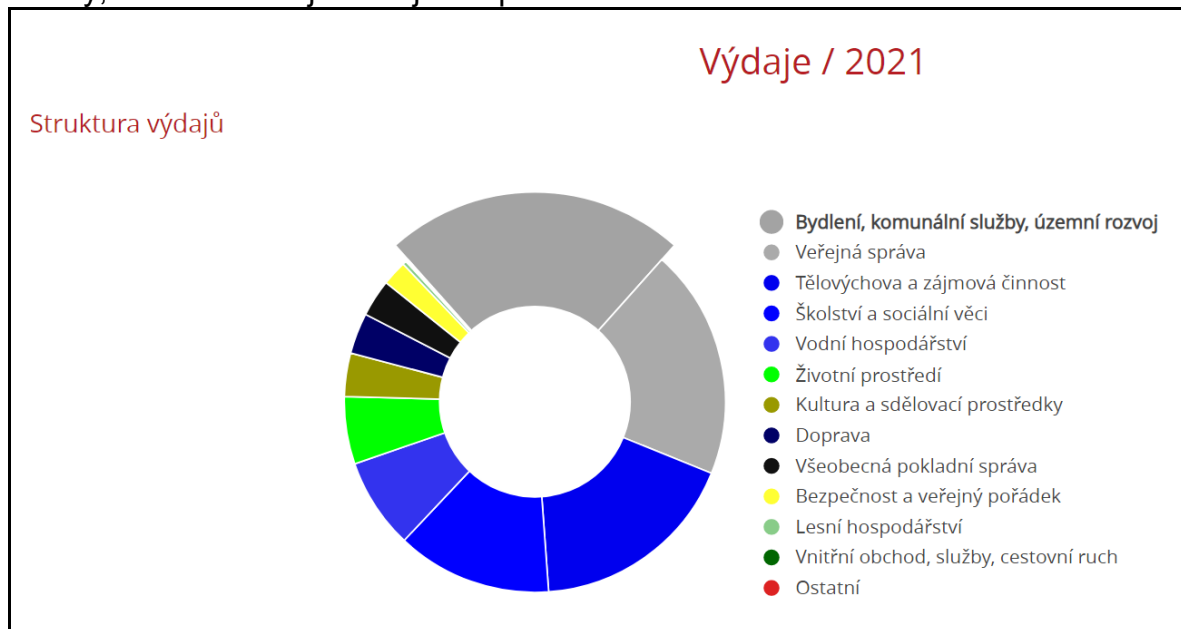
Příjmy tvoří zejména daňové příjmy (55 %), přijaté dotace (23 %), dále také nedaňové příjmy (13 %) a kapitálové příjmy (9 %) dle skutečnosti roku 2021. Celkové příjmy za rok 2021 jsou ve výši 587 mil. Kč.

Zdroj: Rozpočet města (klikací rozpočet <http://rozpocet.ub.cz>)

Převážnou část **výdajů** tvoří běžné výdaje (tj. provozní, neinvestiční výdaje), menší část představují kapitálové (investiční) výdaje. Poměr mezi uvedenými celky je přibližně 75:15 (provozní/kapitálové výdaje). Celkové výdaje za rok 2021 byly ve výši 517 mil. Kč.

Struktura výdajové strany rozpočtu je tvořena zejména výdaji na bydlení, komunální služby, územní rozvoj a veřejnou správu.

Zdroj: Rozpočet města (klikací rozpočet <http://rozpocet.ub.cz>)

Město rovněž do roku 2025 splácí **úvěrový rámec** ve výši 25 mil. Kč, přičemž rok 2025 je posledním rokem splatnosti tohoto úvěru.

Hospodaření obcí je monitorováno ministerstvem financí. Monitoring slouží pro hodnocení hospodářské situace obcí a krajů, přičemž je založen na sledování

soustavy osmnácti ukazatelů, které vychází z finančních a účetních výkazů zasílaných do systému Státní pokladny. Za stěžejní jsou považovány tři následující **monitorovací ukazatele**:

1) Pravidlo rozpočtové odpovědnosti (podíl dluhu k průměru příjmů):

- zákonem stanovená hranice 60 %

2) Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (míra zadlužení majetku; vyjadřuje, jaký podíl aktiv je kryt cizími zdroji):

- doporučená hranice: hodnota by neměla překročit 25 % včetně

3) Běžná likvidita (dříve označována jako Celková likvidita; vyjadřuje podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků. Hodnota ukazatele nižší než 1 naznačuje, že obec není schopna splatit své krátkodobé závazky, dostává se do platební neschopnosti):

- doporučená hranice: hodnota by neměla být nižší než 1 včetně (tj. interval <0; 1>)

Tab.: Ukazatelé hospodaření v letech 2019 - 2021

	2019	2020	2021
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti	32,44 %	26,70 %	20,38 %
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům	5,72 %	4,88 %	4,44 %
Celková likvidita	3,08	3,71	3,86

Zdroj: Rozpočet města Uherský Brod

Z tabulky vyplývá, že město je schopno splácet své dluhy a financovat investiční akce. Město významně využívá **dotační tituly** z operačních programů EU (IROP, OPŽP) a další dotační možnosti (např. Program švýcarsko-české spolupráce) především na zvýšení bezpečnosti, výstavbu dopravního terminálu, snižování energetické náročnosti budov, modernizaci vybavení budov a rozvoj IT infrastruktury, revitalizaci sídelní zeleně i péči o okolní krajinu. Město také využívá národních dotačních titulů především Programu regenerace městské památkové rezervace.

Město má **Střednědobý výhled rozpočtu Města Uherský Brod pro období 2022–2025**, schválený zastupitelstvem města v září 2022.

Investiční priority města jsou součástí aktuálního **Programu rozvoje města Uherský Brod 2022+**, resp. v akčním plánu 2022–2024, který je součástí Programu rozvoje města.

Lokální ekonomika

V Uherském Brodě sídlí významné podniky a zaměstnavatelé, důležité i pro širší okolí. Hospodářství města je z hlediska historického vývoje ovlivněno založením České zbrojovky a Slováckých strojíren v minulém století. Mimo strojírenství zde vždy významnou roli hrál potravinářský průmysl a zemědělství. Silnou stránkou města je velký počet větších zaměstnavatelů, kteří zde působí. Dnes mezi hlavní odvětví patří velko a maloobchod, průmysl a stavebnictví. Schází širší nabídka kvalifikovaných pozic mimo strojírenské obory.

Míra nezaměstnanosti je v porovnání s celorepublikovým průměrem nižší. Dle sdělení zástupců firem se celkově mezi zaměstnanci zvýšil zájem o částečnou možnost práce z domu (home-office) a zvýšila se prioritou volného času, což klade vyšší nároky na městské volnočasové aktivity. To vede k menšímu zájmu o odpolední a noční směny a firmy jsou nuceny na tyto změny reagovat.

Rizikem je sektorově užší zaměření výroby na strojírenství a nižší přidaná hodnota výrobků.

Ve městě a okolí je řada turisticky atraktivních cílů (Aquapark, ZOO Lešná, zámek Buchlovice, lázně Luhačovice, Kozozoo, Bařův kanál).

Je zde patrná konkurence atraktivnějších cílů cestovního ruchu v širším okolí, a proto je vhodné více využít potenciál klidnějšího Uherského Brodu – Vstupní brány Bílých Karpat. Mezi hlavní klady cestovního ruchu patří přírodní hodnota území (5 naučných stezek), krajinné vodní prvky a poloha v blízkosti Bílých Karpat, dále pak odkaz rodáka J. A. Komenského, památkově chráněné stavby v MPZ, folklor – původní slovácké tradice, aquapark s novým venkovním areálem nebo hvězdárna s digitálním planetáriem a planetární stezkou městem.

Potenciál rozvoje cestovního ruchu leží převážně ve formách udržitelného cestovního ruchu, agroturistiky, hipoturistiky, agropodnikání a produkci regionálních produktů, ideálně se značkou bio či jako produktů ekologického zemědělství.

Konkrétní potřeby se zaměřením na oblast financování:

Podpora rozvoje transparentního a přehledného způsobu hospodaření města (zejména z hlediska tvorby rozpočtu města, zefektivnění finančního řízení ve vztahu investičním prioritám města a zavedení participativního rozpočtu);

Průběžný monitoring nových dotačních příležitostí a vyhledávání dalších finančních zdrojů pro posílení příjmů rozpočtu s důrazem na efektivitu jednotlivých řešení;

Analýza využitelnosti projektů typu Public Private Partnership (PPP) a aplikace nových finančních nástrojů, využívání pokročilejších modelů zadávání a financování, které mají větší inovační potenciál a více využívají zkušeností a kompetencí soukromého sektoru;

V rámci přípravy financování projektů zohlednit celý životní cyklus projektu, a to v různých scénářích možných řešení s důkladnou finanční analýzou pro investiční i následnou provozní fázi odpovídající životnosti investice.

1.5 Lokální ekonomika

Mezi dominantní obory ve městě patří strojírenství, které je zastoupeno 2 největšími podniky a to Česká zbrojovka a Slovácké strojírní založenými v padesátých letech minulého století. Mimo strojírenství zde vždy významnou roli hrál potravinářský průmysl (dnes na ústupu) a zemědělství. Mezi hlavní odvětví patří velko a maloobchod, průmysl a stavebnictví. Z hlediska segmentů schází širší nabídka kvalifikovaných pozic mimo strojírenské obory – v nových odvětvích a službách. Vyšší podíl dělnických profesí je. Strukturu zaměstnanosti také ovlivnilo zrušení okresu v roce 1960, což způsobilo odliv kvalifikovaných pracovních pozic do zůstávajících okresních měst.

Na tyto subjekty se navazuje další průmysl, zejména pracující pro automotive. Velcí zaměstnavatelé jsou klíčoví pro spádové území a dojížděku do zaměstnání z okolních obcí.

Významní zaměstnavatelé jsou uvedeni v tabulce.

Tabulka 6: Největší zaměstnavatelé na území města Uherský Brod

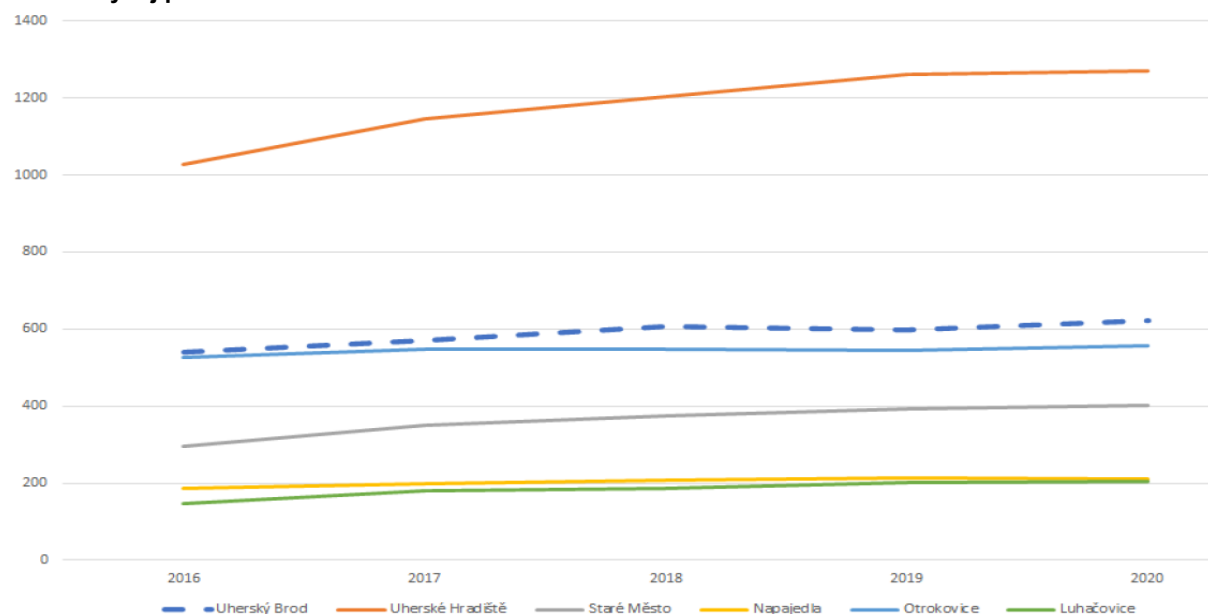
Název	Oblast působnosti	Počet zaměstnanců
Česká zbrojovka a.s.	výroba zbraní a střeliva	1500-1999
Slovácké strojírní, a.s.	strojírenství	500-999
Teknia Uherský Brod, a.s.	výroba technických výlisků	250-499
MANN + HUMMEL Innenraumfilter (CZ) s.r.o.	automobilový průmysl, výroba kabinových filtrů	250-499

Název	Oblast působnosti	Počet zaměstnanců
RACIOLA Uherský Brod, s.r.o.	masný průmysl, porážka a zpracování kuřecího masa	100-199
Město Uherský Brod	veřejná správa	100-199
JK Nástroje s.r.o.	obrábění	100-199
TEKOO spol. s r.o.	velkoobchod s ovocem a zeleninou	100-199
ROJAL spol. s r.o.	velkoobchod potravin	100-199
VOMA, s.r.o.	masný průmysl	50-99
KASVO spol. s r.o.	výroba nábytku	50-99
Poolšaví a.s.	zemědělské družstvo	50-99
PRIMA BILAVČÍK, s.r.o.	měřicí technologie	50-99
ZEMASPOL Uherský Brod a.s.	zemědělství a registrovaný ekologický chov skotu	50-99
IMOPRA s.r.o.	obrábění	50-99
3V & H, s.r.o.	stavebnictví	50-99
RUMPOLD UHB	odpadové hospodářství	50-99

Zdroj: ARES, 2022

Počet firem ve městě je konstantní (cca 600 subjektů), což je cca poloviční počet oproti Uherskému Hradišti a zároveň téměř trojnásobný počet firem oproti Napajedlům a Luhačovicím. V Uherském Brodě je obdobný počet firem jako v Otrokovicích (17 tis. obyv. v roce 2022), které jsou srovnatelné s Uherským Brodem i co do počtu obyvatel.

Graf 4: Vývoj počtu firem v letech 2016–2020 v Uherském Brodě a okolních městech

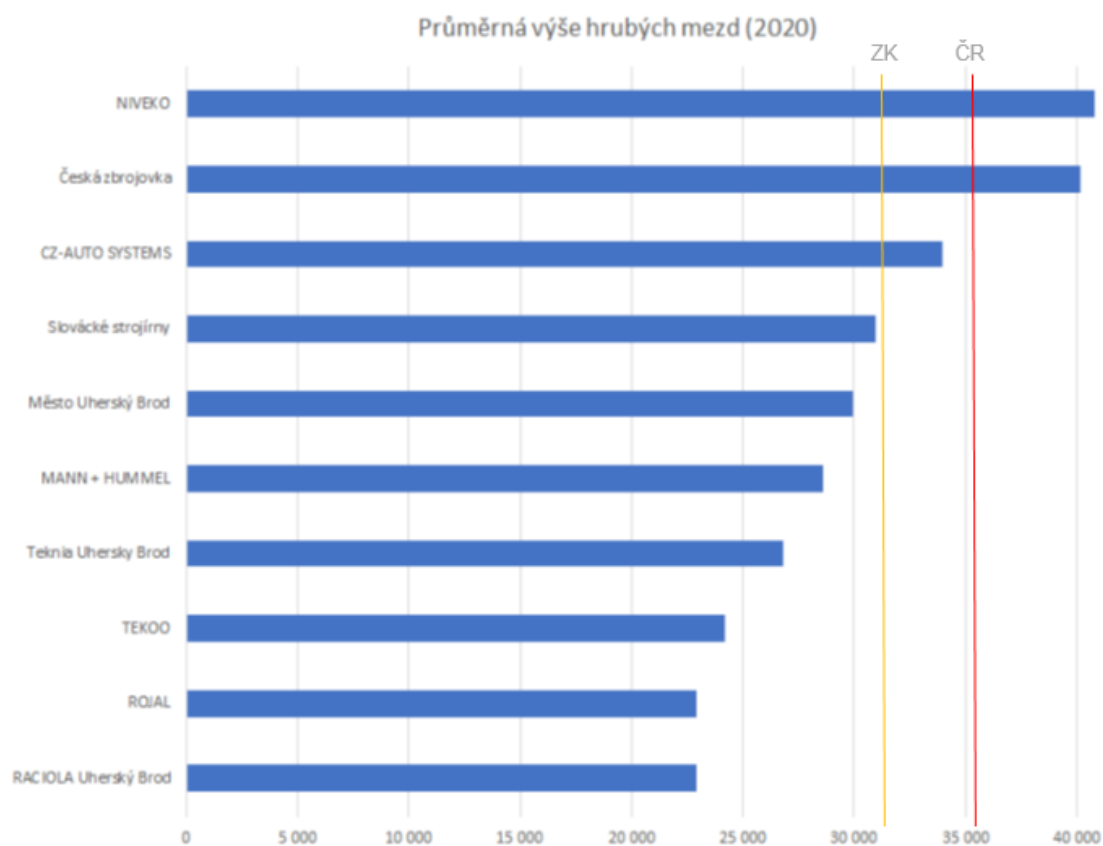
Zdroj: CzechInvest, 2022

Rozdíl s Uherským Hradištěm je, že nemá dominantní zaměstnavatele. Zároveň je Uherské Hradiště sídlem institucí s okresním významem, což poskytuje rozšíření pracovní nabídky i pro zaměstnance z Uherského Brodu.

Většina výrobních areálů v Uherském Brodě je umístěna v jižní části města v blízkosti řeky Olšavy a Nivničky, což klade zvýšené nároky na protipovodňovou ochranu. (V roce 2022 byla dokončena I. etapa protipovodňových opatření na 50 letou vodu, v následujících letech by mělo dojít k realizaci právě projekčně

připravované II. etapy.). Za slabší stránku města by se mohl považovat nedostatek nových lokalit pro podnikání. Nicméně v současné době je problém podnikání spíše personálního charakteru - převažuje spíše poptávka po zaměstnancích nad nabídkou, dochází k fluktuaci omezeného počtu zaměstnanců mezi firmami se stejným zaměřením a příchod nových firem by tento pro podnikatele nevyhovující stav ještě posílil. Proto na rozdíl od minulých období není tlak na zvyšování ploch pro podnikání.

Dlouhodobým problémem ve městě je podhodnocení zaměstnanců vzhledem k celorepublikovému, ale i krajskému průměru, což se negativně promítá do nabídky kvalitních služeb, po kterých má poptávku management firem, ale řadoví zaměstnanci je nejsou schopni v odpovídající cenové hladině nakupovat. Na tuto disproporci poukazují i analytici datového centra Czechinvestu.

Nastartována byla i vzájemné spolupráce města s podnikateli a významnými zaměstnavateli a jejich zájem se setkávat pravidelně (ročně, nebo pololetně) s politickým vedením města. Tato skutečnost je konkrétním příkladem dobrého vládnutí.

Vzhledem k přítomnosti velkých zaměstnavatelů a počtu firem je ve městě nabídka práce pro zaměstnance i z širšího okolí a míra nezaměstnanosti je ve srovnání s celorepublikovým průměrem spíše nižší. V letech 2017–2021 se nezaměstnanost v Uherském Brodě pohybovala mezi 1,7–2,8 %, což je méně než ve srovnávaných městech.

Počet uchazečů o jedno volné pracovní místo v roce 2020 v Uherském Brodě byl 0,7 uchazeče. Tento stav nelze označit za vyhovující a projevuje se mimo jiné nedostatkem kvalifikovaných zaměstnanců vybraných oborů.

Pandemie Covid-19 ovlivnila některé trendy v oblasti podnikání a zaměstnanosti. Dle sdělení zástupců firem se celkově mezi zaměstnanci zvýšil zájem o částečnou

možnost práce z domu (home-office) a zvýšila se prioritou volného času, což klade vyšší nároky na městské volnočasové aktivity. To vede k menšímu zájmu o odpolední a noční směny a firmy jsou nuceny na tyto změny reagovat.

1.6 Školství

Důležitým koncepčním dokumentem pro oblast vzdělávání je Místní akční plán vzdělávání II - ORP Uherský Brod. V Uherském Brodě je 8 mateřských škol, 5 základních škol, které zřizuje město Uherský Brod a 4 střední školy, které zřizuje Zlínský kraj. Dále zde působí Základní umělecká škola (ZLK), Základní škola Čtverka (ZLK), Dům dětí a mládeže (UB), Katolická základní škola (ABO) a Centrum pro rodinu Beruška. Kapacita škol je v současnosti i výhledově dostatečná. V roce 2022 v souvislosti s válkou na Ukrajině byly do škol přijaty děti ukrajinských uprchlíků.

Kapacity škol:

	kapacita základní školy
ZŠ a MŠ Uherský Brod-Havříce	90
ZŠ a MŠ Uherský Brod-Újezdec	150
ZŠ Uherský Brod, Mariánské náměstí 41	465
ZŠ, Uherský Brod, Pod Vinohrady 1420	485
ZŠ a MŠ Na Výsluní, Uherský Brod	420

Všechny školy (mimo historické fasády) byly v předchozích letech zatepleny. V některých z nich byly realizovány projekty na modernizaci vybavení odborných učeben nebo na vybudování přírodních zahrad. Postupně jsou modernizována také sportoviště u škol a připravuje se modernizace kuchyní. Mimo veřejná prostranství jsou školní objekty spolu se sportovišti největšími budovami, které má město ve své správě. Z tohoto titulu lze konstatovat, že spolu s veřejnou infrastrukturou (komunikace, veřejná prostranství a inženýrské sítě) je školní infrastruktura – údržba a modernizace největším nákladem pro městský rozpočet.

Volnočasové aktivity nabízí Dům dětí a mládeže Uherský Brod.

Střední školy ve městě jsou 4 - jsou spádové pro celý region. Působí zde Gymnázium J. A. Komenského a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Střední průmyslová škola a Obchodní akademie, Centrum odborné přípravy technické a Střední odborné učiliště Uherský Brod. Vzhledem ke specifickým oborům je dojížděka na střední školy z téměř celé ČR. Proto jsou nedostačující ubytovací kapacity pro středoškoláky v domovech mládeže.

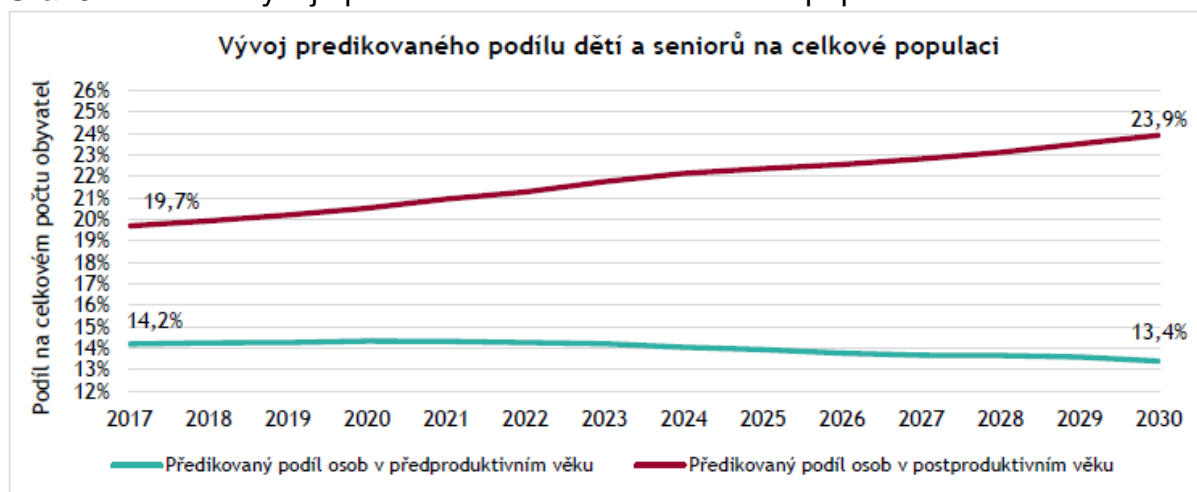
Nejvýznamnější vysokou školou v širším regionu je Univerzita T. Bati ve Zlíně. Vysokoškoláci však míří do dalších univerzitních měst a ve většině případů zůstávají po absolvování VŠ ve větších městech, což způsobuje odliv mozků a kvalifikovaných pracovních sil pro které není ve městě ani uplatnění, ani odpovídající mzdová úroveň. Město také slabě buduje vztah dětí k rodnému městu. Spolupráce základní a středních škol se zaměstnavateli je stále na nízké úrovni.

1.7 Sociálně – zdravotní služby

Hlavní koncepcí pro oblast sociálních služeb je Komunitní plán rozvoje sociálních služeb v ORP Uherský Brod, který byl v roce 2022 aktualizován.

Velkým tématem pro oblast sociálních služeb je stárnutí obyvatel. Populace města je v průměru o 1,6 roku starší ve srovnání s průměrem České republiky. Předpokládá se pokles podílu dětí na obyvatelstvu města na hodnotu 13,39 % v roce 2030 a naopak se zvedne podíl seniorů ve věku nad 65 let věku na úroveň 23,92 % v roce 2030 – odhad počtu seniorů je cca 3800. Zvýší se také podíl osob ve věku nad 80 let (ze současných cca 800 na cca 1 000 v roce 2030). Hlavní výzvou pro město proto bude nabídnout dostatečné pokrytí nabídky sociálních a zdravotních služeb pro všechny věkové kategorie, zejména seniory. Poptávka musí být pokryta zvýšením kapacity nových pobytových zařízení, ale také podporu odlehčovacích služeb (tzn. umožnit krátkodobé zajištění péče pro seniory nebo chronicky nemocné, kteří jsou v domácí péči). Cílem je, aby lidé pokud jim to jejich stav umožní, mohli i ve stáří zůstat co nejvíce v domácím prostředí a aby měli zajištěnu adekvátní péči.

Graf 5: Predikce vývoje podílu dětí a seniorů na celkové populaci

Zdroj: Komunitní plán rozvoje sociálních služeb v ORP Uherský Brod 2019-2022

V ORP Uherský Brod jsou ze sociálních služeb dostupné např. azylové domy, denní stacionáře, domovy pro seniory, chráněné bydlení, nízkoprahová denní centra a zařízení pro děti a mládež, pečovatelská služba a další. Dle rozevírajících se demografických nůžek bude potřeba rozšiřovat zejména služby pro seniory, a to jak terénní pečovatelské služby, tak pobytové sociální služby. Jednou z priorit je výstavba Domova pro seniory a Domova se zvláštním režimem (s kapacitou cca 65 lůžek) podmíněnou krajským financováním provozu. Rizikem je nedostatek pracovníků v sociálních službách a nejisté financování sociálních služeb.

1.8 Dopravní a technická infrastruktura města

Zastavěným územím města prochází 101 km dlouhá silnice I/50 z Brna do Starého Hrozenkova (hranice SR), která vede od roku 2003 po obchvatu jižně od centra města podél řeky Olšavy, a několika silnic II. třídy. Železniční spojení je zajišťováno mezinárodní tratí č. 341 ve směru Staré Město u Uh. Hradiště – Vlárský průsmyk. Železniční trať je ve městě rovněž liniovou bariérou mezi centrem města a územím jižně od trati (zejména sídliště Olšava). V rámci města jsou pouze úrovňové přejezdy, jediný mimoúrovňový je na výjezdové komunikaci za městem.

Hlavním strategickým dokumentem v oblasti dopravy je poprvé zpracovaný a zastupitelstvem města schválený Plán udržitelné městské mobility (PUMM/SUMP) v roce 2022.

Území města je dopravně zatíženo projíždějícími vozidly. V zástavbě města v ulicích Dolní Valy a Šumická dosahuje intenzita dopravy cca 13 tis. automobilů/24h. K převaze automobilismu přispívá morfologie terénu města, odlehlost místních částí od centra, méně využívaná pěší infrastruktura s rizikovými místy a v zástavbě silně fragmentovaná cyklistická doprava. Přetíženost dopravy v jihovýchodní části města by měl částečně řešit dlouhodobě plánovaný obchvat Těšova a Újezdce.

Naopak centru města může ulevit přemostění železnice v jižní části města, které propojí ulici Pod Valy s ulicí Vlčnovská a bude směřovat dopravu na obchvat města. Klíčovou dopravní potřebou města je tedy vybudování nového přemostění přes železniční trať.

V roce 2020 proběhlo nové sčítání dopravy a intenzita dopravy, stejně jako počet automobilů na obyvatele (669/tis. obyv.), se zvyšuje. Celkově se nárůst intenzity zvýšil (po 4 letech) o cca 8–9 % na nejvíce zatížených tazích.

Trendem je převést individuální automobilovou dopravu na udržitelné formy dopravy.

Technické sítě.

Město má veřejný vodovod, který je součástí skupinového vodovodu č. 1 – Uherské Hradiště – Uherský Brod – Bojkovice. Správu vodovodu zajišťují Slovácké vodárny a kanalizace, a.s. Městské části Havřice, Těšov, Újezdec u Luhačovic jsou také napojeny na skupinový vodovod č. 1, mají ale také samostatný vodovod. Hlavní zdroje pitné vody jsou však mimo katastr města ačkoliv jsou dostatečné.

Ve městě se nachází jednotná kanalizační síť, která je ukončená mechanicko-biologickou čistírnou odpadních vod (ČOV). Na ČOV jsou napojeny všechny městské části (mimo Maršov) a obce Nivnice, Prakšice, Pašovice a Šumice. ČOV, která prošla v roce 2011 zásadní rekonstrukcí, má rezervu i pro napojení dalších obcí. Stoková síť je ve městě v zásadě funkční, pouze na několika odlehčovacích komorách se při srážkách vyskytují kapacitní problémy s přepadem nečištěných vod do řeky Olšavy.

Město je celoplošně plynofikováno. Město by mělo přistoupit k vyššímu využití alternativních zdrojů pro výrobu tepla a na přípravu TUV. Očekávaným trendem je postupné snižování spotřeby energie a vyšší využívání OZE, jako jsou např. FVE na budovách. Cílem je na provedená zateplení budov navázat technologickými opatřeními uvnitř budov (modernizace osvětlení, systémy měření a regulace, dokončení výměn kotlů).

Město je cílem dojížděky do škol/za prací/za službami, zároveň je významným dopravním přestupním uzlem pro studenty a pracující ze spádových obcí ORP, ale i obyvatelé z města vyjíždí za prací a vzděláváním (z 10 tis. to jsou 3 tis. vyjíždějících) do nadřazených center (Uherské Hradiště, Zlín, Luhačovice) dle SLDB 2021.

Zaměstnaní a žáci a studenti podle místa pracoviště/školy, pohlaví a podle obcí vybraného SO ORP¹

podle obvyklého pobytu
Pohlaví: celkem

Období: SLDB 2021

Území	Zaměstnaní a žáci a studenti celkem	v tom podle místa pracoviště/školy ²								
		v České republice						v zahraničí	bez stálého pracoviště ³	nezjištěno
		na adrese obvyklého pobytu	na jiné adrese v obci obvyklého pobytu	v jiné obci okresu	v jiném okrese kraje	v jiném kraji				
SO ORP Uherský Brod ¹	31 148	4 764	8 341	10 642	2 249	1 689	368	2 450	645	
Uherský Brod	10 114	2 037	4 257	1 544	789	498	91	685	213	

1.9 Členství v organizacích a spolupráce města

Město je součástí Svazu měst a obcí ČR (SMO ČR), Místní akční skupiny Východní Slovácko (MAS VS), Regionu Slovácko (RS), Sdružení historických sídel Čech Moravy a Slezska (SHS ČMS), Národní sítě zdravých měst ČR (NSZM ČR), Asociace měst pro cyklisty a Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR (SVOL ČR). Partnerskými městy je oficiálně se smlouvou podepsanou v roce 2022 město Šamorín (Slovensko). Historicky mělo město více partnerských měst (Nové Mesto nad Váhom), ale vazby byly udržovány primárně prostřednictvím spolků a organizací.

Zároveň je město zapojeno do Benchmarkingové iniciativy, v rámci které se město může porovnávat s jinými srovnatelnými městy v rámci ČR.

Spolupráce mezi městy ať už partnerskými, nebo v rámci různých sdružení je velmi důležitá pro přenos dobré praxe v různých oblastech v rámci měst.

1.10 Kontext vzniku a existence strategie

Město Uherský Brod zpracovává v pravidelných rytmech střednědobého plánování cca 7 let strategický dokument – Program rozvoje města. Z hlediska krátkodobého je důležitým nástrojem střednědobý rozpočtový výhled města, který je schvalován každoročně v ZM. Tento výhled by měl být v souladu s akčním plánem Programu rozvoje města. Poslední schválený zastupitelstvem města je z podzimu roku 2022. Nové metody nebyly v rámci strategie použity, jelikož nebyly součástí zadání a jejich vytvoření bylo realizováno až v rámci pilotního projektu MMR ČR, do kterého se město Uherský Brod v roce 2022 zapojilo.

V roce 2019 město poprvé zpracovalo dílčí strategii – Strategie Smart city města Uherský Brod z roku 2019. Tato strategie byla spíše úvodem do problematiky a více než samotný výstup – strategický dokument, byl přínosnější samotný proces tvorby, který umožnil ustanovit pracovní skupinu a zapojit poradní orgán rady města – komisi pro IT a smart city. Z celého procesu vyplynulo, že přístup SMART city by měl být průřezový ve všech rozvojových oblastech města. Vzhledem k tomu, že na většinu dílčích témat vznikly ve městě v roce 2019 samostatné strategie, rozhodlo se město Uherský Brod zaměřit se v tomto projektu na doposud nepopsané (nikoliv nerealizované) témata a to good governance – dobré vládnutí. Toto téma je ve městě Uherský Brod naplňováno primárně prostřednictvím realizace místní Agendy 21 (MA 21) a to za podpory členství města v Národní síti zdravých měst ČR (NSZM ČR), která je inovativní sítí aktivních měst, které se snaží naplňovat kritéria MA 21, či využívat další metody zkvalitňování veřejné správy.

Pro realizaci a naplňování strategických cílů je vždy klíčové jak personální zajištění projektů a aktivit, tak ale i jejich financování. Tato stránka propojení strategií s rozpočtem či finančním plánováním nebyla vždy dobře chápána, jako klíčová pro

úspěšnost implementace strategií. Město Uherský Brod má po podzimních volbách nové vedení, proto je vhodné nastavit aktuální strategické plánování na požadavky nového politické reprezentace, která bude tento materiál schvalovat. Zároveň se jedná o příležitost, jak informovat vedení města o aktuální fázi strategického řízení (rekapitulovat připravované akce, navrhnout přípravu nových projektů, upozornit na nutnost řešení nových výzev a možností zlepšování veřejné správy. A také jak zapojit nové vedení do strategického plánování v oblasti vybraných SMART témat.

1.11 Účel strategie

Účelem strategie je provést pokročilou analýzu města s využitím inovativních metod v analytické části ale zejména aktualizovat či navrhnout nové cíle v povinných tématech dobré vládnutí a financování SMART, ale zejména v tématu kyberbezpečnosti. Strategie SMART city zpracovaná v rámci projektu SMO SMART Česko bude sloužit jako podrobnější rozpracování úvodní SMART strategie města vytvořené v roce 2019. Účelem tak bude zajistit dostatek relevantních podkladů (analytických), tak i návrhových, které budou sloužit pro efektivní plánování výdajů města na oblast SMART.

Jak se uvádí v Metodice a schématech uplatnění konceptu SMART Česko a SMART řešení v konkrétních oblastech (Svaz měst a obcí České republiky): „strategii, zejména její implementační část, je nezbytné pravidelně vyhodnocovat a v závislosti na změně vnějších podmínek a postupu na její realizaci i aktualizovat.“ Tvorbu tohoto dokumentu považujeme tedy za vyhodnocení stručné strategie města zaměřené na chytrá řešení, která byla zpracována v roce 2019. Vzhledem k velmi rychlým změnám v oblasti chytrých řešení aplikovaných ve městech, je nutné přistupovat k aktualizacím či vyhodnocováním strategie častěji než u jiných strategií, jejich oblasti nepodléhají tak rychlým změnám.

Účelem strategie je také nutnost upozornit na 2 základní limitující faktory strategie resp. navrhovaných opatření:

- Úměrnost řešení aby náklady na zajištění cíle byly adekvátní efektům, které přinesou (SMART řešení velkých měst nemusí být efektivní pro nasazení v malém městě typu Uherský Brod – např. neefektivní by bylo pořízení systémů řízení dopravy pro 2 světelné křižovatky ve městě.
- Propojenost/ kompatibilita v rámci širší sítě, regionu, tedy aby nevznikaly ostrovní řešení, které nebude možné aplikovat zázemí města, které je využíváno obyvateli města v rámci dojížděky do zaměstnání, za službami apod. a nebo v širším regionu (typicky velké množství parkovacích systémů ve městech v rámci kterých probíhá nejčastější dojížděka či vyjížděka, kdy pro každé město v regionu existuje speciální aplikace). Koordinační úlohu by měl v této oblasti převzít nadřazený územně samosprávný celek, tedy kraj. Zlínský kraj má výhodu v existenci pracovníka, který řeší SMART problematiku na úrovni kraje. Takto se podařilo např. zkoordinovat vybudování jednotné sítě pro dobíjení elektromobilů ve městech Zlínského kraje.

1.12 Uživatelé strategie

Mezi uživatele strategie bude patřit primárně politické vedení města, jak v užším pojetí – uvolněných funkcionářů (starostka, 2 místostarostové), tak také tajemníkovi městského úřadu, který je pověřeným garantem IT oblasti. V širším pojetí pak radě města, zastupitelům, kteří schvalují jak strategické dokumenty, tak schvalování přípravy a financování konkrétních projektových záměrů, které naplňují přijaté strategie a jejich akční plány.

Uživatelé výstupů z implementované strategie pak budou občané a návštěvníci města, kteří by měli využívat efektu zlepšování kvality života prostřednictvím opatření směřujících k rychlým a efektivním řešením každodenních problémů.

1.13 Základní používané pojmy, zkratky

1.14 Ostatní relevantní strategické dokumenty města

- Program rozvoje města Uherský Brod na období 2015 – 2021 (2015)
- Strategie Smart City města Uherský Brod (2019)
- Informační koncepce městského úřadu Uherský Brod (2019) interní dokument a další uvedené na [webu města v části strategické dokumenty](#).

1.15 SWOT analýza

SWOT analýza je přehledným nástrojem utřídění základních poznatků zjištěných v analýze, která umožňuje její formalizaci.

Město má pro jednotlivé rozvojové oblasti zpracovánu řadu detailních koncepcí, které také obsahují podrobné sektorové SWOT analýzy. Pro potřeby Strategického plánu jsou v této SWOT analýze uvedeny pouze nejzásadnější a zobecněné výroky.

Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Regionální centrum s kulturním a historickým významem a dostatečnou nabídkou služeb ➤ Dlouhodobé investice do energetických úspor ➤ Město využívá nástroje pro koncepční řízení a přístup, včetně aktuálních oborových koncepcí ➤ Adaptační strategie a realizace opatření na dopady změn klimatu (vč. odlehčení stok) ➤ příklady dobré praxe v území ➤ Uplatňování principů SMART City ve veřejné správě - elektronizace úředních postupů a komunikace s občany ➤ Silní privátní zaměstnavatelé s vysokým potenciálem pro spolupráci s městem a velkým počtem zaměstnanců, kteří žijí ve městě nebo využívají jeho služby 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dlouhodobý pokles počtu obyvatel, migrace mladých lidí do větších měst ➤ Vyšší zastoupení seniorů a stárnutí obyvatel ➤ Přetěžování atraktivních cílů v turistické oblasti Slovácka a nerovnoměrné rozložení turismu, nedostatečná nabídka ubytovacích a stravovacích služeb ➤ Nedostatek pracovníků ve specifických oborech (strojírenství apod.) ➤ Nedostatečné využití potenciálu polohy města - vstupní brány do Bílých Karpat ➤ Stoupající zátěž města tranzitní dopravou zkomplikovaná chybějícím obchvatem a úroňovým křížením silnice se železnicí v centru města ➤ Zvýšené pravděpodobnost nehod a zranění na nedořešených rizikových místech infrastruktury pro pěší

Silné stránky (S)	Slabé stránky (W)
	<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="815 232 1396 353">➤ Přetrvávající překročení limitů benzo(a)pyrenu v důsledku lokálního vytápění a dopravy<li data-bbox="815 356 1396 387">➤ Uživatelsky nevyhovující web města

Příležitosti (O)	Hrozby (T)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Potenciál polohy města v blízkosti zajímavých cílů cestovního ruchu v rámci regionu (UH-Luh.) a udržitelné formy cestovního ruchu, zájem o regionální produkty ➤ Realizace projektů dle Plánu udržitelné městské mobility ➤ Zlepšování podmínek pro dopravu včetně dopravy v klidu prostřednictvím využití moderních technologií (SMART v dopravě) ➤ Využití potenciálu moderních technologií ve vzdělávání a ve školách ➤ Smysluplné využití vícezdrojového financování s důrazem na nabídku externích finančních zdrojů ➤ Využití trendu podpory komunitního života pro pozitivní změnu v soužití obyvatel města ➤ Postupné zavádění principů oběhového hospodářství (RE-USE) ➤ Směřování k nízkoenergetickému hospodaření s využitím potenciálu města včetně využívání alternativních zdrojů pro výrobu tepla a přípravu TUV ➤ Uplatňování opatření principů Smart City napříč rozvojovými aktivitami ➤ Výměna příkladů dobré praxe s partnerskými městy v oblasti aktuálních témat 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pokračující stárnutí obyvatel města ➤ Pokračující odliv mladých lidí z města ➤ Nedostatečná podpora zdravotnictví a sociálních služeb může způsobit neúměrný tlak na rozpočet města a snižující se kvalitu života zejména u seniorské populace ➤ Negativní ekonomický trend ohrozí některé skupiny obyvatel sociálním vyloučením a dluhy v důsledku nárůstu životních nákladů ➤ Nepřípravenost na změny v odpadovém hospodářství v souvislosti s legislativními požadavky EU a Green Deal, především pak s ukončením životnosti skládky Prakšická ➤ V důsledku celkové nepřipravenosti na digitální ekonomiku stoupá nebezpečí riziko kybernetické kriminality

FINANCOVÁNÍ SMART – STRATEGICKÁ ČÁST

Úvod

Oblast financování investičních záměrů, nastavení financování a zajišťování zdrojů hraje klíčovou roli při rozvoji města. Město má omezené zdroje příjmů vyplývající zejména z rozpočtového určení daní, část zdrojů tvoří nedaňové příjmy, příležitostné kapitálové příjmy a příjmy z dotací (investičních a neinvestičních).

Nedostatek vlastních zdrojů by ovšem neměl být důvod, proč se důležitý projekt nezrealizuje. Finanční kapitál je globální, je ho dostatek, a proto smysluplné a dobře připravené projekty by neměly mít problém financování získat, ovšem za předpokladu splnění podmínek pro jeho získání.

K profinancování významnějších investičních akcí město již využívá cizích zdrojů v podobě úvěrového financování. Monitorovací ukazatele hospodaření uvedené v analytické části dosahují příznivých hodnot a je zde prostor pro další využívání úvěrů pro nezbytné investice. Stejně tak příležitosti v podobě investičních dotací jsou aktuálně stále poměrně rozsáhlé a je třeba je využít. Zároveň je vhodné zvážit další (inovativní) formy financování veřejných projektů formou PPP nebo EPC. Inovativní opatření navíc poskytují nové možnosti získávání doplňkových zdrojů příjmů rozpočtu města v podobě uživatelských poplatků za nové služby nebo formou úspor díky realizaci inovativních řešení. Rozhodování o způsobu financování se musí neoddělitelně prolínat již při úvahách o realizaci projektu v rámci koncepční fáze a následně v průběhu přípravy celého projektu. V této souvislosti není možné opomenout také zajištění dostatečných zdrojů pro financování následné provozní fáze po dokončení realizace projektu alokací provozních výdajů v městském rozpočtu.

Při délce všech povolovacích a obdobných procesů je často nemožné dovést původní myšlenku ani u SMART projektu do provozu v rámci jediného volebního období. Proto u SMART řešení, stejně jako i u všech ostatních strategických projektů municipalit platí, že je nezbytné je zařadit do tzv. akčních plánů investičních akcí, které jsou součástí strategických plánů vycházejících z analýzy potřeb rozvoje a následné vize.

Opatření / aktivita	Popis opatření
Aktivita 1	Monitoring a zajištění zdrojů financování inovativních (SMART) projektů Jedná se o vlastní rozpočtové zdroje, přijaté dotace, financování pomocí bankovních úvěrů, případně samofinancování ze zisku projektu. Smyslem je využívání zdrojů, resp. vhodnou kombinací zdrojů dle konkrétního typu projektu včetně realizace investic do úsporných opatření a využití inovativních způsobů realizace projektů jako jsou EPC projekty či model PPP. V rámci přípravy financování projektů zohlednit celý životní cyklus projektu, a to v různých scénářích možných řešení s důkladnou finanční analýzou pro investiční i následnou provozní fázi.
Aktivita 2	Zefektivnění procesu tvorby městského rozpočtu, sledování aktualizací po rozpočtových změnách, provázanost údajů, finanční řízení, akční plánování ve vazbě na rozpočtový výhled Aktivita má vazbu na téma digitalizace, ICT a kyberbezpečnost. Týká se procesních záležitostí při sestavování rozpočtu, aktualizace stavu rozpočtu po rozpočtových změnách k zajištění přehlednosti a zlepšení práce s finančními údaji.

	Smyslem je zefektivnění procesů v rámci úřadu, v rámci komplexního finančního řízení a zajištění provázanosti údajů mezi akčním plánem a rozpočtovým výhledem pomocí vhodných ICT nástrojů.
Aktivita 3	<p>Transparentní hospodaření a participace veřejnosti při rozhodování</p> <p>Aktivita má vazbu na tematiku dobrého vládnutí. Předpokládá podporu transparentního hospodaření formou zavedeného klikacího rozpočtu, přístupného na webových stránkách města, zavedení participativního rozpočtu, kdy o předem vyčleněné konkrétní finanční alokaci rozhodují občané na základě daných pravidel.</p> <p>S aktivitou souvisí zapojení veřejnosti pomocí průběžné aktualizace investičních záměrů a jejich uživatelsky vhodné zobrazení pomocí aplikace (např. Pincity).</p>

Financování inovativních (SMART) projektů

Každý projekt má svá specifika. Je zřejmé, že většina z nich bude velmi pravděpodobně financovatelná z více zdrojů a více způsoby. Různé způsoby financování s sebou ponosou odlišné podmínky a z nich pramenící výhody a také omezení. Volba způsobu financování nebývá jednoznačná, vždy záleží na řadě okolností a charakteru projektu. Rozpočtové možnosti a omezení jsou na prvním místě, neboť kondice rozpočtu města spolu s jeho vlastním majetkem přímo určují jeho investiční možnosti. Volné peněžní prostředky příštích let určují výši disponibilních zdrojů ke splácení dluhové služby a tím výši případného úvěru a zadlužení města.

Možnosti financování jednotlivým projektům prověřuje studie proveditelnosti a navazující finanční a socio-ekonomické analýzy. Podle původu můžeme finanční zdroje dělit na:

- Vlastní – vytvořené rezervy, z výběru daní a poplatků, sankčních pokut, pronájmu či prodeje majetku.
- Zdroje z dotací – využití dotačních programů na úrovni EU, příp. národní a krajské,
- Soukromé finanční nástroje – zejména bankovní úvěry, případně také dluhopisy, garance, vlastní kapitál soukromých investorů,
- Projektové – k samofinancování ze zisku projektu nebo odpisů již existujícího majetku.

Vlastní zdroje financování

Lze konstatovat, že použít výhradně vlastní zdroje na celou investici je zbytečný komfort. Vlastní zdroje je třeba zapojit zejména pro přípravu projektů (projektové dokumentace, analýzy, studie). Zde platí pravidlo, že kvalitně promyšlený a připravený projekt ušetří prostředky v budoucnu na investici a provozu. S vlastními zdroji je nutné počítat také ke spolufinancování projektů.

Financování pomocí dotací

V aktuálním programovém období 2021–2027 jsou sledovány tyto strategické priority a zacílení:

- Nízkouhlíková ekonomika a odpovědnost k životnímu prostředí → zlepšení kvality životního prostředí, zavedení nízkouhlíkové ekonomiky a adaptace na změnu klimatu
- Rozvoj založený na výzkumu, inovacích a uplatnění nových technologií → výzkumný a inovační systém zvyšující konkurenceschopnost společnosti v kontextu technologické změny
- Vzdělaná a sociálně soudržná společnost → konkurenceschopná a soudržná společnost
- Dostupnost a mobilita → Efektivní, dostupná a k životnímu prostředí šetrná doprava
- Udržitelný rozvoj území → Udržitelný a integrovaný rozvoj městských a venkovských oblastí

Konkrétně lze na opatření spadající pod SMART řešení čerpat z operačních programů (OP):

- V rámci OP Životní prostředí témata:
 - Podpora **energetických úspor**
 - Podpora **udržitelného hospodaření s vodou**
 - Podpora **přizpůsobení se změnám klimatu, prevence rizik a odolnosti vůči katastrofám**
 - Podpora přechodu k **oběhovému hospodářství**
 - Posílení **biologické rozmanitosti, zelené infrastruktury v městském prostředí a snížení znečištění**
- V rámci Integrovaný regionální operační program (IROP) témata:
 - Zlepšení výkonu veřejné správy / specifický cíl: Využití **přínosů digitalizace pro občany, podniky a vlády, kyberbezpečnost**
 - Komunitně vedený místní rozvoj a rozvoj kulturního dědictví / specifický cíl: Podpora **integrovaného sociálního, hospodářského a environmentálního rozvoje a kulturního dědictví, cestovního ruchu a bezpečnosti** v městských oblastech
- V rámci OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost témata:
 - Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu / specifický cíl: **Zvýšení digitálního propojení**
- V rámci OP Doprava témata:
 - Udržitelná městská mobilita (alternativní paliva) / specifický cíl: Podpora **udržitelné multimodální městské mobility**
 - Rozvoj dopravní infrastruktury / specifický cíl: Rozvoj **udržitelné, inteligentní a intermodální celostátní, regionální a místní mobility** odolné vůči změnám klimatu, včetně lepšího přístupu k síti TEN-T a přeshraniční mobilitě
- V rámci OP Jan Amos Komenský témata:
 - Vzdělávání / specifický cíl: Zvýšit kvalitu, účinnost a relevantnost systémů vzdělávání a odborné přípravy na trhu práce, aby se podpořilo **získávání klíčových kompetencí včetně digitálních dovedností**
- V rámci OP Zaměstnanost témata:
 - Sociální začleňování / specifický cíl: Posílit **aktivní začleňování občanů**, a podpořit tak jejich rovné příležitosti a aktivní účast a nabídnout jim lepší zaměstnatelnost
 - Sociální začleňování / specifický cíl: Zvyšovat rovný a včasný přístup ke **kvalitním, udržitelným a cenově dostupným službám**; modernizovat **systémy sociální ochrany** včetně podpory přístupu k sociální ochraně; zlepšit dostupnost, účinnost a odolnost **systémů zdravotní péče a služeb dlouhodobé zdravotní péče**

V rámci programu Národního plánu obnovy je z hlediska municipalit významná zejména:

- podpora **Rekonstrukce veřejného osvětlení**.

Bankovní úvěry

Financování bankovním úvěrem je nejčastěji používaným nástrojem financování investic z externích zdrojů, kdy věřitel, tedy banka, půjčuje dlužníkovi na realizaci investice. Dlužník má povinnost splatit úvěr v určitém období, době splatnosti, s navýšením o předem stanovenou úrokovou sazbu. Ta může být pevná nebo pohyblivá. Úvěr může být zajištěný majetkem (aktivy), nebo také nezajištěný.

Financování dlouhodobých investic bývá výhodnější rozložit do delší splatnosti, to sníží roční výši splátek a uvolní vlastní prostředky na další investice. Vždy je ale třeba zvážit vhodnost fixace pevné úrokové sazby.

Úvěrové smlouvy jsou dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ) vyňaty z působnosti tohoto zákona (§ 29 písm. m): „Zadavatel není povinen zadat veřejnou zakázku v zadávacím řízení, jde-li o úvěr nebo zápůjčku“, proto v souvislosti s jejich uzavřením nemusí probíhat jakékoliv výběrové řízení. Pravomoc

radý či zastupitelstva obce se tak fakticky ve veřejných zakázkách vůbec neuplatní, pokud si ji zastupitelstvo obce výslovně nevyhradí.

Projektové financování

Projektové financování je charakteristické oddělením rizik a financování projektu od stávajících aktivit municipality. Většinou se jedná o financování projektové společnosti (SPV), tzv. speciálně vytvořené společnosti, za účelem realizace určitého vymezeného projektu, například teplárny, dopravního podniku, čističky odpadních vod apod. Vytvoření takové projektové struktury je vhodné pro dlouhodobé investice a projekty, které mají určitý konkrétní druh příjmů.

Investice do úspor

Nejčastěji se investuje do úspor energií, do snižování spotřeby tepla nebo elektřiny a surovin potřebných pro jejich výrobu. Může se ale také jednat o úspory vody (distribuce vody) nebo paliv (spotřeba vozidel). Investice do úspor snižují provozní náklady a tak uvolňují peněžní prostředky, které byly doposud vydávány např. za energie. Tyto uspořené prostředky pak mohou sloužit ke splácení financování dané investice.

Konkrétně se může jednat o pořízení nových vozidel využívajících hybridní pohon nebo elektromobilů (osobních či užitkových vozidel), energetické úspory v budovách města výměnou technologických zařízení, zlepšováním tepelně-technických vlastností na obálkách budov, zdrojů vytápění a pro výrobou elektrické energie.

Model EPC

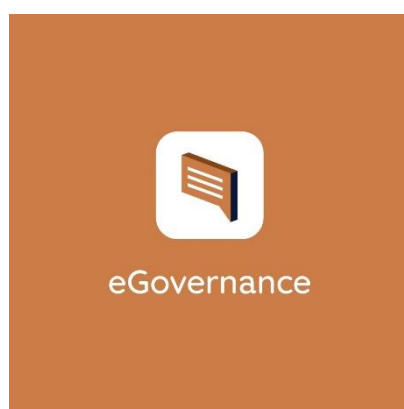
Mezi projekty energetických úspor se v posledních letech rozšiřuje model EPC (Energy Performance Contracting), poskytování energetických služeb se smluvně zaručeným výsledkem. Metoda EPC je vymezena zákonem o hospodaření energií. Nejedná se o způsob financování, ale o způsob realizace a přenesení odpovědnosti, který může být financovaný z různých zdrojů. Výhodou metody EPC je, že dodavatel energetických služeb, který projekt realizuje, se smluvně ručí za výši plánovaných úspor a návratnost vynaložených prostředků. To dává vlastníkovu budovy jistotu dosažení minimální výše úspor. V případě, že projekt nedosáhne cílových úspor, dodavatel ztráty finančně kompenzuje.

Model PPP (Public Private Partnership)

Model PPP je obecně užívanou zkratkou Partnerství veřejného a soukromého sektoru. Tento model umožňuje pořídit veřejnou infrastrukturu formou služby, kdy zadavatel platí tzv. platbu za dostupnost služby. Přesto kontrola nad veřejnou službou a majetkem zůstávají pod kontrolou a vlastnictvím zadavatele. Klíčové je nastavení odpovědností a rizik mezi oběma sektory.

Typové projekty vhodné pro město:

- Parkovací domy a integrované systémy parkování
- Dostupné bydlení
- Administrativní budovy
- Energetika
- Vodohospodářská infrastruktura

Strategický dokument pro oblast:

DOBŘE VLÁDNUTÍ / Good governance a eGovernment/eGovernance

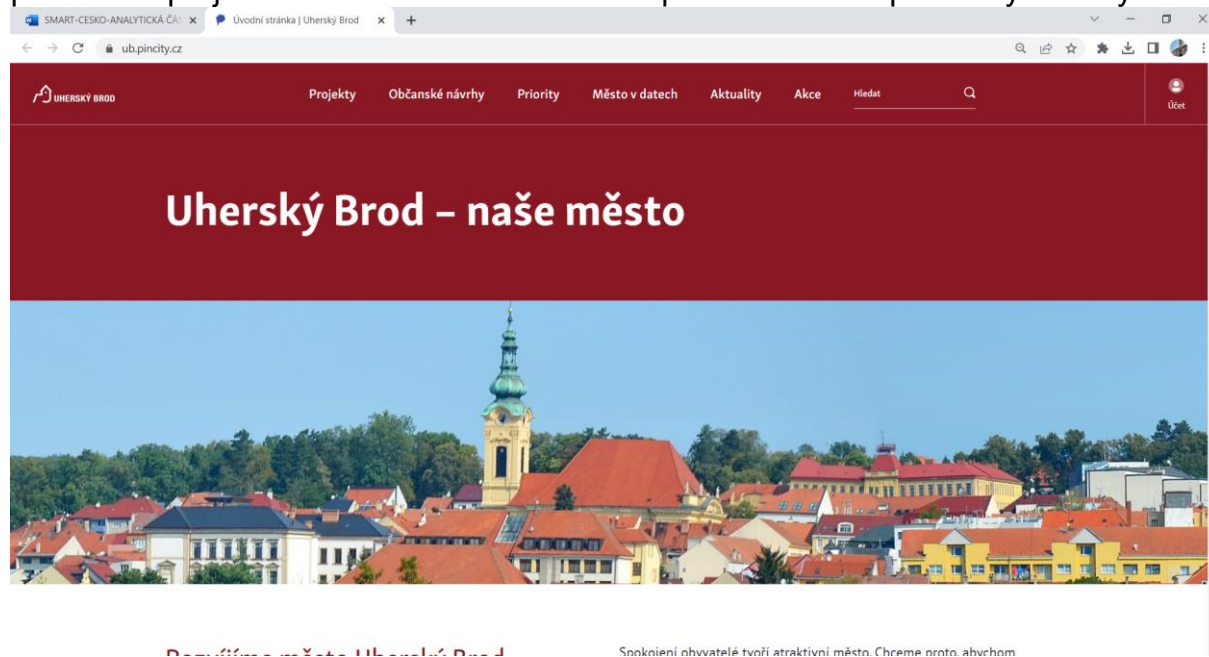
Cílem dobrého vládnutí ve městech je zajistit jejich **udržitelný rozvoj** procesem, který bude veden za aktivní účasti obyvatel, kterým je poskytován dostatek informací a kteří mohou ovlivnit směřování své obce jak při plánování jejího rozvoje, tak při rozhodování o realizaci takových plánů.

Tato definice je zároveň cílovým stavem, ke kterému by mělo dobré vládnutí směřovat. Poslední roky ukázaly plné změny a nečekaných obrátů na geopolitické úrovni ukázaly, že vyjádření občanů ve volbách 1x za 4 roky je legitimní, ale nemusí dostačovat co do nastalých změn, které přichází rychleji než jednou za 4 roky. Proto je vhodné volbu politických zástupců doplňovat o průběžné zapojování veřejnosti do rozhodovacích procesů a to v různé míře, ale naléhavosti a dopadu na životy obyvatel města. Je třeba mít na paměti, že opravdu ne ke všem rozhodnutím je nutné zvát veřejnost, protože jednak nenese odpovědnost se všemi důsledky za učiněná rozhodnutí, ale také že nemusí mít dostatek relevantních informací či spíše zkušeností a znalostí pro kvalifikované rozhodování. Proto v posledních letech je ve městě Uherský Brod přijato, že se vedení města zajímá o názor obyvatel, kteří mají mít prostor pro to se k danému tématu vyjádřit, nicméně rozhodovat by měli politici na základě odborných stanovisek, které jim poskytují kompetentní zaměstnanci úřadu. Samozřejmě s přihlédnutím k variantám, které zmiňují občané města, zvláště pokud existuje více správných variant.

Popis současného stavu

Město Uherský Brod je od roku 2005 členem Národní sítě Zdravých měst, takže aktivně používá metodu na zlepšování veřejné správy již 18 let. V roce 2016 město získalo ohodnocení v kategorii C a probojovalo se tak mezi 40 nejpokročilejších měst v ČR v naplňování kritérií MA21.

V COVIDovém období byly participační metody přerušeny. Paradoxně však situace vedla k prozkoumávání nových metod zapojování veřejnosti – některá jednání fokusních skupin byly svolávány online přes různé platformy zejména MS Teams. Více se začaly sdílet dokumenty, na kterých se pracovalo, město 06.12.2022 zavedlo online prezentaci projektů a sběr námětů od občanů prostřednictvím platformy Pin city.

Město má od roku 2014 zpracovanou komunikační strategii města, která ještě příliš nepopisovala nové komunikační metody a kanály zejm. sociální sítě. Město aktuálně zvažuje její aktualizaci s větším důrazem na městský marketing. Město totiž realizuje množství záměrů, které se hůře šíří mezi obyvatele města, stejně tak i akce se těžce propagují, což je možná důsledek přehlcení informacemi, takže městské informace se mnohdy ztrácí v reklamním smogu dalších subjektů.

1.16 SWOT z hlediska SMART přístupů v dané oblasti

Město Uherský Brod se v roce 2005 přihlásilo k naplňování místní Agendy 21. Od této doby se snaží zavádět. Od devadesátých let se obce snaží zavádět jednotlivé prvky a následně i systém dobrého vládnutí. V jejich počátku bylo ovšem plánování považováno za reálně socialistický přežitek (snad alespoň s výjimkou územního plánování) a obce spíše reagovaly na poměrně dynamicky se vyvíjející situaci, než aby změny předjímal, nebo je dokonce plánovaly. Zhruba v polovině devadesátých let, se začaly prosazovat dva koncepty dobrého vládnutí inspirované a přímo podporované ze zahraničí, a to koncept Zdravých měst (WHO) a Lokální agendy 21 (např. ministerstvo pro mezinárodní rozvoj UK). Tyto koncepty se postupně rozvíjejí i dnes, přičemž Zdravá města mají vytvořenu svou síť, a i když se zpočátku věnovala zejména otázkám zdraví a kvality života postupně se stále více zabývají zapojováním obyvatel, strategickému plánování rozvoje a jeho dosažení v praxi. Lokální (místní) agenda 21, později Místní akce 21 se primárně věnovala systému dosažení udržitelného rozvoje s důrazem na ochranu životního prostředí, a dodnes se jí věnuje z ústředních orgánů státní správy právě ministerstvo životního prostředí, které v posledních letech převzalo z úřadu vlády i samotnou agendu udržitelného rozvoje.

Efektivitou, transparentností, kvalitou a digitalizací veřejné správy se z orgánů ústřední státní správy zabývá především ministerstvo vnitra. V roce 1999 byla přijata koncepce reformy veřejné správy opírající se o princip spojeného modelu samosprávy a státní správy. Ovšem reforma, která měla mj. změnit ústřední orgány státní správy na orgány zajišťující především legislativu a strategické plánování v jednotlivých resortech nebyla nikdy dotažena do konce. Naopak v posledních letech dochází bez důkladné analýzy dopadů k erozi této koncepce a jednotlivé orgány ústřední státní správy se úspěšně snaží o opětovnou centralizaci agend – viz. tzv. sociální reforma z roku 2012 nebo nejnověji schválený ale zatím neúčinný tzv. nový stavební zákon. Výsledkem je snižující se efektivita výkonu veřejné správy potvrzovaná mj. nárůstem byrokracie. Ministerstvo vnitra, resp. jeho část věnující se veřejné správě sice je schopné vypracovat kvalitní analýzy, strategie či návrhy legislativních změn, ovšem vlivem resortního přístupu je jejich prosazování v praxi velmi omezené. Přesto zůstává ministerstvo jedním z mála poskytovatelů dat o efektivitě veřejné správy a podporovatelem zavádění různých systémů řízení kvality ve veřejné správě. Také kontrola výkonu zvláště státní správy a některých postupů v samosprávě ministerstvem vnitra poskytuje kromě upozornění na chyby i metodickou pomoc v rozsahu na naše poměry nevídaném. Ministerstvo se také věnuje digitalizaci veřejné správy, i když k poslednímu zásadnímu posunu v této oblasti došlo zavedením datových schránek a ústředních registrů dat v roce 2009 tedy před 12 lety.

Koncepcí SMART municipalit se pak zabývá v posledních letech ministerstvo pro místní rozvoj. V roce 2021 byla vládou schválena koncepce SMART Cities, a

ministerstvo podporuje jak přímo finančně, tak i metodicky řadu projektů, které mají pomoci municipalitám zavádět prvky SMART řešení do každodenní praxe.

1.16.1 Silné stránky

- Město Uherský Brod má dlouholetou zkušenost s místní Agendou 21 od r. 2005
- členství města v Národní síti zdravých měst – přístup k nejlepší praxi, zapojování veřejnosti
- ochota politického vedení k zapojování veřejnosti do rozhodovacích procesů prostřednictvím různých participativních metod
- metodická podpora NSZM k různým nástrojům participace
- interní pracovníci ORM-ODRM zajišťující participaci s veřejností vlastními silami bez nutnosti objednávat jako samostatnou službu
- nový online participativní nástroj pro sběr návrhů občanů – Pincity
- zaužívané postupy při zpracovávání strategických dokumentů ve spolupráci s občany – dotazníkové šetření a veřejné projednání

-

1.16.2 Slabé stránky

- Nízký zájem široké veřejnosti o věci veřejné
 - Neznalost obyvatel různých možností zapojení se do rozhodování
 - Zvýšená aktivita pouze části obyvatel, která nemusí odpovídat převažujícímu názoru „mlčící většiny“
 - Nízká informovanost obyvatel o možnostech provádění požadovaných změn (jejich sdělování v pravý čas a správným způsobem)
 - přechod k informování elektronickou formou omezuje přístup části veřejnosti k informacím i možnostem se podílet na plánování i rozhodování v obcích
 - zvyšování byrokracie vede ke zhoršující se efektivitě veřejné správy
-
- Nekoncepční změny veřejné správy při velmi odlišných názorech jak ústředních orgánů státní správy, tak aktérů veřejné správy
 - Přetrvávající rezortní přístup ve veřejné správě
 - Časté změny navrhovaných zákonů jak v rámci legislativního procesu, tak následně
 - Závislost procesů dobrého vládnutí na úrovni jednotlivých obcí na schopnostech a ochotě představitelů obcí tyto procesy provádět, při častých změnách ve vedení, zvláště největších obcí
 - Velmi legislativně omezené možnosti obcí spolupracovat při výkonu veřejné správy, při výkonu státní správy je spolupráce v podstatě vyloučena

1.16.3 Příležitosti

- Zvyšující se transparentnost procesů ve městě
- Zvýšený tlak a zájem, alespoň od části obyvatel k zapojení se do rozhodovacích procesů
- Při správném využití kombinace elektronických nástrojů a přímého jednání je možné zvýšit zapojení veřejnosti do plánování rozvoje obcí
- Zvyšující se úroveň sbíraných informací v elektronické formě využitelných pro zlepšení informovanosti představitelů města i veřejnosti o rozhodování v jednotlivých orgánech obcí

- Elektronické nástroje usnadňují participaci veřejnosti na rozhodovací procesy města a zlepšují také zpětnou vazbu pro představitele obcí (ub.pincity.cz)
- Využití elektronické identity k efektivnějšímu výkonu veřejné správy

1.16.4 Hrozby

- Nutnost kritického vyhodnocování výstupů z participace (riziko zapojení pouze negativně naladěné části obyvatel)
- Přeceňování názorů ze sociálních sítí
- Neochota k naslouchání názorů veřejnosti
- Riziko nedostatku personálních kapacit na zlepšení vládnutí a participaci veřejnosti
- Nekoncepční a časté změny veřejné správy mohou snižovat její efektivitu
- Problémy s falešnou identitou osob v elektronické komunikaci (sítě), mnohonásobné přístupy do elektronických dotazníků, elektronické identity osob mohou narušit vládnutí
- Omezení přístupu části veřejnosti (seniorů) k informacím sdíleným elektronicky/ztráta zpětné vazby od této části veřejnosti

1.17. Shrnutí – základní specifika současného stavu ve městě Uherský Brod

Komunikace a spolupráce s občany na rozvoji města se v posledních letech, zejména díky COVIDovému období začala přesouvat do online prostředí. Velkou chybou by bylo kompletní převedení komunikace s občany pouze do elektronického online prostředí. Proto jsou nadále drženy zažité formáty jako veřejné projednání, ale i osobní sběr dotazníků přímo od občanů.

Sběr online zpětné vazby od obyvatel zatím stále vážne na horší identifikaci vlastních obyvatel města, jejichž hlas by měl mít větší váhu než hlas návštěvníků města, to také klade zvýšené nároky na zaváděnou elektronickou identitu. S rostoucí dostupností různých nástrojů je umožněna přesnější analýza výchozího stavu, participace části obyvatel na tvorbě plánů, vyšší transparentnost procesů ve veřejné správě, poskytování personalizovaných údajů i práci s nimi i participaci části veřejnosti na rozhodovacích procesech v rámci samosprávy. Také to znamená, že představitelé obcí mají dostupnou zpětnou vazbu v reálném čase. Na druhé straně to může znamenat, že část veřejnosti, která z nejrůznějších důvodů není schopná nebo ochotná elektronické nástroje využívat může být opomenuta, nebo se tak může cítit.

Stále více měst (i z řad členů NSZM) využívá elektronické nástroje v čím dál větší míře. Město Uherský Brod zavedlo v prosinci 2021 novou webovou platformu pro participaci s veřejností a to web ub.pincity.cz (obsahující jak prezentaci městských záměrů, tak sběr zpětné vazby od občanů k těmto projektům, ale i možnost zadávání vlastních námětů na nové investiční záměry. Systém umožňuje také spuštění participativního rozpočtu. O této možnosti však zatím vedení město nejednalo.

V posledních letech je zřejmé, že se zvyšuje počet krizových situací. Jedná se jak o měnící se klima – povodně, sucho, epizody veder, prudký vítr, přívalové deště, tak o elektronicky vedené útoky na IT vybavení či data, kterými obce a jejich organizace a společnosti disponují, hrozí zneužití elektronické identity osob a čím dál častější je také šíření nepravdivých zpráv, které mohou např. vyvolat paniku. Obdobně se na sociálních sítích šíří minimálně zavádějící informace, které překrucují skutečná fakta. V současné době jsou obce vystaveny spoustě tzv. Megatrendů, které obyvatele měst a obecně rozvoj měst do budoucna ovlivňují Klíčová je tedy nejen odolnost

budov, krajiny, ale město Uherský Brod musí správně vyškolit a vycvičit své zaměstnance a představitele a v neposlední řadě se musí naučit důvěryhodným způsobem komunikovat s veřejností a nespoléhat se pouze na mnohdy přeceňované sociální sítě.

Priority a cíle

Obecný přístupem k dobrému vládnutí je dobré plánování, pro což je nutné mít znalosti jak stávajícího stavu, tak i budoucího na základě trendů vyhodnocovaných dat.

Pro dobré vládnutí však nestačí pouze analýzy dat, ale znalost i klíčových aktérů rozvoje města. Těmi jsou nejen velcí zaměstnavatelé a obecně podnikatelský sektor, ale i neziskový sektor (spolky), ale samozřejmě i samotné obyvatelé. Dávno již neplatí, dříve propagované přístupy, že občané se vyjadřují jednou za 4 roky v komunálních volbách a pak zcela přenechávají rozhodování o směřování dalšího rozvoje města pouze na volených politikách. Takový přístup je již považováno za netransparentní vládnutí, pokud se nezapojují obyvatelé města do rozhodování o dílčích projektech a utváření zejména veřejného prostoru. Je třeba rozlišovat typy projektů, při kterých není třeba zapojovat občany (např. rekonstrukce školní kuchyně bude zajímat maximálně personál kuchyně a rodiče strážníků). Naopak rekonstrukce parku bude zajímat mnohem větší počet obyvatel, kteří dennodenně veřejný prostor využívají.

Zapojení obyvatel tak může pomoci efektivněji a hospodárněji využívat veřejné prostředky.

Konkrétní příklad z Uherského Brodu: v rámci zapojení klíčových aktérů – místních podnikatelů - do zpracování Programu rozvoje města byl identifikován problém nedostatku kvalitních pracovníků (dělnických profesí). Pokud by město intenzivně budovalo další průmyslové zóny, byl by tlak na zaměstnance ještě větší, což podnikatelé označili za problematické. Investice do budování průmyslových zón by tak byly neefektivně a neekonomicky vynaložené prostředky. Na druhou stranu nelze město zakonzervovat ve stávajícím stavu a mělo by (do určité míry) umět rozšiřovat plochy pro podnikání pro nové subjekty.

Prvním pozitivem zapojování je tedy úspora prostředků – město buduje pouze infrastrukturu, o kterou je zájem. Stejně je tomu i při budování např. dětských hřišť. Nejprve je třeba zjistit potřebu (a to i na základě demografických dat vč. jejich vývoje dané lokality pro kterou by se dětské hřiště budovalo – takto se přistupovalo k posledním etapám v rámci regenerace sídliště Pod Vinohrady. Neobnovovaly se všechny hřiště, ale také se začal přizpůsobovat počet parkovacích míst počtu obyvatel/bytů pro dané lokality.

Druhým efektem je budování pozitivního vztahu k realizovaným projektům. Osobní iniciativa, zapojení se do přípravy projektu vede k osobnějším vztahům k budovanému projektu. Takové projekty jsou pak méně náročné na údržbu, protože si jich obyvatelé více vážou.

Plánování je nedílnou součástí dobrého vládnutí – je však součástí každé předvolební kampaně, v rámci kterých je plánováno, co se na další 4 roky politická reprezentace zaměří. Samozřejmě v rámci politického vyjednávání může dojít k nastavení nových priorit. Tomu všemu však mohou pomoci právě data, jejich analýzy, případně i prognózy. To vše je součástí Programu rozvoje města, který je zpracováván cca v 7 letých cyklech, které přesahují volební období politické reprezentace. Politická reprezentace by pak měla stanovovat priority a připravovat nové rozvojové projekty, což by mělo přispívat k vyšší efektivitě veřejné správy resp. k vyšší efektivitě správy obce.

Kvalitu života ohrožuje řada vnějších vlivů – změny klimatu/živelné pohromy, ekonomické krize, růst bezpečnostních rizik nebo vlivy vnitřní např. neuspokojivý demografický vývoj nebo růst mandatorních výdajů města. Tyto vlivy přichází zpravidla rychle nečekaně, proto je nutné na změněné podmínky reagovat, umět přehodnotit a aktualizovat strategický resp. akční plán, což je důležitá součást dobrého vládnutí.

Priorita 1 Dobré plánování

Cíl 1: Data a analýzy

Každý plán musí vycházet ze stávajícího stavu v obci..

Datová základna využitelná pro rozvoj města je zpracovávána vždy v rámci analytické části Programu rozvoje města, tedy jednou za 7 let. Je na zvážení, zda některé z údajů (kromě počtu obyvatel) nesledovat a nevyhodnocovat pravidelněji než 1x za 7 let.

Národní síť zdravých měst nabízí svým členům placenou službu a to poskytování dat vztahujících se k městu, případně ORP, pokud nejsou dostupné pro město. Vzhledem k částkám vynakládaným účelně nebo neúčelně (při chybějících datech) jsou částky za získání datových služeb zanedbatelné.

Město doposud nemá vyhodnoceny ani výstupy ze SLDB za rok 2021.

Velmi zajímavým a doposud málo využívaným zdrojem jsou i výstupy z Benchmarkingové iniciativy VCVS ČR, kde město již několik let shromažďuje data, které lze porovnat se srovnatelným vzorkem obdobně specifikovaných měst.

Je třeba počítat se skutečností, že nikdy nebudeme mít všechny informace, ale to neznamená, že rezignujeme na jejich získání, nebo se že alespoň nepokusíme kvalifikovaně odhadnout budoucí trendy. Data za výhodnou cenu poskytuje i NSZM ČR svým členům.

Indikátor dosažení: Město pravidelně shromažďuje a vyhodnocuje data

Cíl 2: Územní vs. strategický plán

Nevýhodou územního plánu je, že nově dle metodiky neobsahuje dopady územního plánu do rozvoje měst, které vypadly z jeho znění po legislativní změně v roce 2006. Tuto skutečnost by měly převzít jiné strategické dokumenty (Program rozvoje města), ale jejich vytvoření není pro města závazné, tak jako územní plán, což snižuje jejich vážnost a důležitost pro rozhodování politiků v rozvoji měst.

Cílem by mělo být, aby strategický plán obsahoval všechny relevantní data pro správné rozhodování v území, které nemá být nahodilé, ale má reagovat na navržené dlouhodobé cíle rozvoje města, které jsou podloženy daty, trendy či vývojem v té které oblasti. Pro tyto účely byly výstupy ze zapojení města do projektu MMR ČR, (Uherský Brod byl mezi pouze 5 pilotovanými městy v ČR), vloženy do analytické části této strategie a jsou výstupem z inovativních metod ve strategickém plánování.

Jedním ze základních parametrů jak územního, tak strategického plánování je bezesporu demografický vývoj obce – tyto predikce jsou výstupem ze zapojení se města do pilotování inovativních nástrojů. Je důležité si uvědomit tzv. megatrendy - celosvětový trend stěhování lidí do měst (v ČR díky sídelní struktuře více do okolí velkých měst).

Strategie rozvoje města musí být v souladu s územním plánem/plány a danostmi obce/území. Při její tvorbě je nutné zohlednit jak historický vývoj obce a jejího okolí,

tak příležitosti případně omezení, která přináší současnost, nebo která se mohou vyskytnout v budoucnosti. Město Uherský Brod má čerstvě zpracovaný Program rozvoje města, ale i dopracovávaný územní plán. Program rozvoje města s jeho akčním plánem je třeba nově přehodnotit dle politických preferencí a vydat ho a v platné aktualizaci v návaznosti na Střednědobý rozpočtový výhled.

Indikátor dosažení: Akční plán Programu rozvoje města je v souladu se Střednědobým rozpočtovým výhledem města.

Cíl 3: Zapojování veřejnosti do plánování i rozhodování

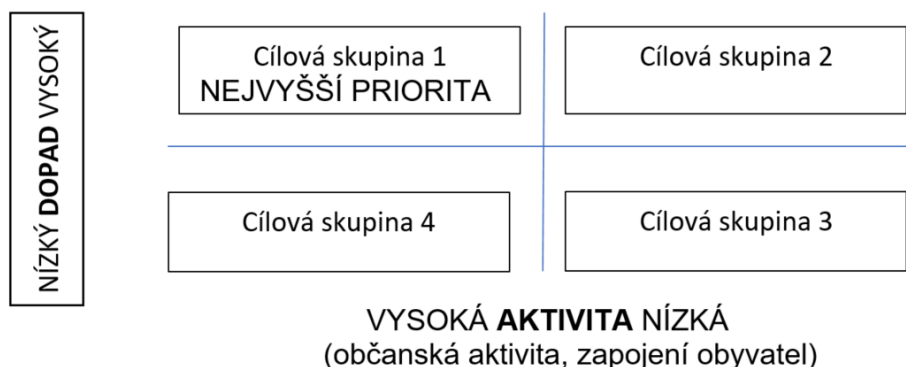
Město Uherský Brod zapojuje veřejnost – občany města do rozhodovacích procesů již minimálně 18 let a do díky metodě zlepšování veřejné správy – místní Agenda 21 pod metodickým vedením NSZM ČR, jak bylo popsáno v analytické části.

Cílem by mělo být udržet stávající úroveň zapojení veřejnosti. Nicméně je třeba zapojovat veřejnost zejména pro získání sounáležitosti, více než pro získání relevantních názorů. Je důležité vyposlechnout si názory veřejnosti, vyhodnotit je, aby byly podkladem pro politická rozhodnutí. Vždy však rozhoduje politická reprezentace – kolektivní orgány dle kompetencí – rada či zastupitelstvo města, kteří také mají odpovědnost za svá rozhodnutí.

Ve většině případů jsou rozdílné názory veřejnosti z důvodu malé informovanosti, neznalosti problematiky v širších celoměstských souvislostech.

Druhým rizikem je zapojování aktérů, kteří nejsou realizací projektu přímo dotčení, ale mají potřebu se vyjadřovat a ovlivňovat tak názor těch, kterých se projekt týká, ale nejsou aktivní při prosazování svých zájmů resp. řešení těch částí, kde se cítí být jako veřejnost dotčení.

Obtížné je zapojit ty, kteří by měli být zapojeni, tedy téma se jich dotýká, ale nejsou aktivní.

Je nutné eliminovat neaktivnější skupinu, na níž má však realizace akce nejnížší dopad a naopak **dát prostor těm, kterých se akce týká, ale nejsou slyšet** – nejsou dostatečně aktivní.

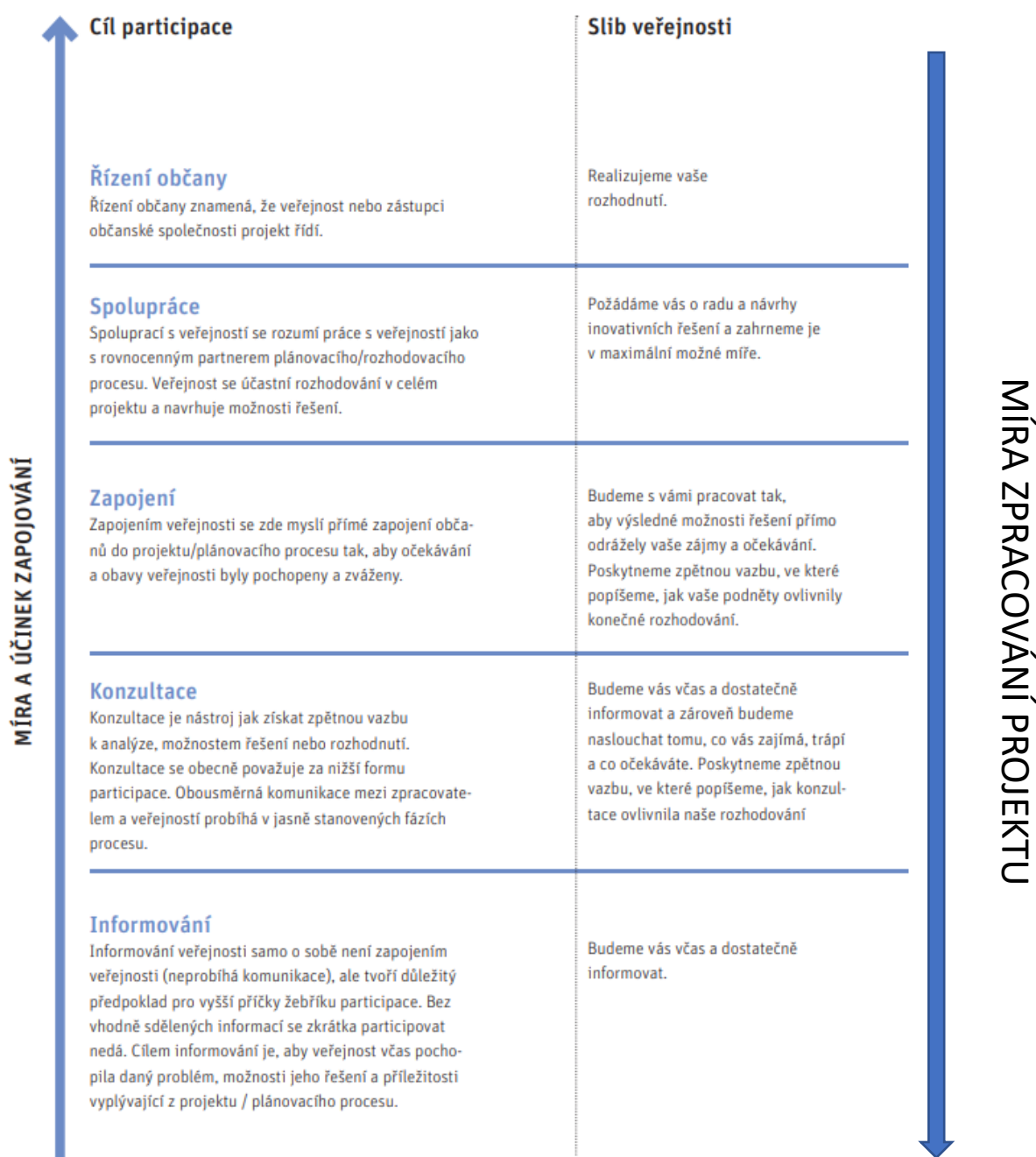
Na rozdíl od zapojení aktérů do tvorby plánů, které je dnes běžnou součástí takových procesů, je zapojení aktérů do rozhodování v obci mnohem méně časté. K tomu je nutné dodat, že po formální stránce musí jakékoli rozhodnutí obce učinit orgán obce, kterému to přísluší podle zákona, případně ten orgán obce, kterému to orgán příslušný k takovému rozhodnutí, v souladu se zákonem, svěřil. Jedinou výjimku tvoří obecní referendum, to může, za splnění zákonných podmínek rozhodovat přímo a orgány obce pak jen zajišťují plnění vůle podle jeho výsledku.

V posledních letech je moderním prvkem zapojení veřejnosti do rozhodování obce tzv. participativní rozpočet. Zastupitelstvo města by vyčlenilo část rozpočtu a umožní veřejnosti, podle předem stanovených kritérií, aby „rozhodla“ o tom, na jaké projekty budou vyčleněné finanční prostředky využity. Zpravidla jde o drobnější projekty (v řádech statisíců nebo jednotek miliónů), nevyžadující složitá povolení, realizovaná na nemovitostech ve vlastnictví obce. Participativním rozpočtováním se zabývá celá řada obcí včetně městských částí statutárních měst, a to již po několik let. Proto je poměrně snadné ať už od těchto obcí, případně od neziskových organizací, které se organizováním participativních rozpočtů zabývají získat řadu návodů, rad či doporučení, jak s participativním rozpočtováním začít. Pozornost je nutné zejména věnovat dostatku času, personálnímu zajištění a přesnému popisu celého procesu od stanovení harmonogramu, finančního rozsahu celkem i maximálních částek na jednotlivé projekty, procesu hodnocení reálnosti projektů na expertní úrovni atd. až po podmínky výběru úspěšných projektů hlasováním veřejnosti nebo jen výběrem na politické úrovni. Městu umožňuje spuštění participativního rozpočtu systém PINCITY, který má jeden z modulů určených pro participativní rozpočtování.

Dobrý projekt nevzniká bez zapojení dalších aktérů rozvoje obce - obyvatel, neziskových organizací, podnikatelů a ostatních aktérů, nebudou zohledněny jejich potřeby, očekávání a plány. Základem je seznamování s dostupnými informacemi, což nelze bez nastavení kvalitní obousměrné komunikace mezi obcí a jejími obyvateli. Moderní technologie usnadňují a zpřehledňují komunikaci s částí aktérů, obec by však neměla podlehnout klamu, že elektronická forma komunikace zahrnuje všechny aktéry rozvoje. Vždy bude existovat část veřejnosti, která neumí, nemůže nebo nechce takové nástroje využívat a vyřadit ji z procesu participace by bylo kontraproduktivní a neefektivní. Je tedy potřeba využívat celou škálu komunikačních prostředků vhodně zvolených podle věku, zájmů či schopností a možností jednotlivých skupin aktérů. Pro některé aktéry budou nejvhodnějším prostředkem sociální sítě, pro jiné webové stránky a pro další veřejná projednávání nebo informace v Brodském zpravodaji. Vždy je ale velmi potřeba dbát o zpětnou vazbu. Umožnit, aby všichni aktéři mohli vhodným

způsobem vyjádřit svůj názor. Participace podporuje ochotu aktivity/projekty města akceptovat a zvýší pravděpodobnost úspěchu při realizaci (bez odvolávání se ve stavebním řízení, bez petic, bez stížností). Při definici záměru je vhodné mít plán, aby bylo jasné, ve které fázi bude zapojena veřejnost: ve fázi definice zadání studie, v průběhu studie, před zadáním projektu, v rámci zpracování projektu).

Obrázek 1: Škála zapojování veřejnosti dle míry vlivu

Indikátor dosažení: plánování míry participace již při schvalování investičního záměru v ZM v rámci doplnění předpokladu participace na kartě záměru.

Priorita 2: Dobré rozhodování

Cíl 1: Předvídatelnost, transparentnost a efektivita

Veřejnost očekává, že rozhodnutí obce budou dlouhodobě konzistentní a předvídatelná. Předvídatelnost je také nezbytná při realizaci schválených plánů rozvoje. Pokud byly, např. při strategickém plánu schváleny priority rozvoje neměla by se přijímat ad hoc rozhodnutí, která tomuto plánu odporují nebo z něj vybočují.

Vždy je potřeba zvážit, zda by nebylo vhodnější plán nejdříve aktualizovat. Zapojené aktéry se změnou podmínek řádně seznámit a teprve pak přijmout nová rozhodnutí.

Transparentnost

Za využití moderní technologie – např. streamovací služby lze dosahovat transparentnosti snadněji. Například jednání městského zastupitelstva jsou ze zákona veřejná, ale ne každý má čas nebo možnost se takového jednání účastnit přímo. Proto město zprostředkovává přenos jednání takovým způsobem, který umožňuje vzdálený přístup.

Efektivita

Je na zvážení, zda je nutné všechna veřejná projednání dělat prezenční formou. Zda nevyzkoušet hybridní či do budoucna pouze online formy, které umožní zapojení většího počtu obyvatel a zároveň ušetří organizační náklady s veřejným projednáním a např. dojížděnkou projektantů k prezentaci, přestože by se mohli jen vzdáleně připojit.

Indikátor dosažení: město rozhoduje v souladu se schválenou strategií – Programem rozvoje města, který samozřejmě lze aktualizovat dle nově nastalých skutečností

Indikátor dosažení: město vyhodnotí možnosti online či hybridních prezentací, veřejných projednání a otestuje úspěšnost takového režimu při vhodném projednání.

Priorita 3: Odolnost

Odolností, respektive bezpečností energetickou či kybernetickou se zabývají příslušné samostatné metodiky.

Cíl 1: Ekonomická, resp. finanční

Je velmi důležité posuzovat zranitelnost lokální ekonomiky, resp. její jednostrannou závislost už při plánování rozvoje obce. Zvláště důležité je to, při plánování rozsáhlejších rozvojových projektů, přípravách žádostí o dotace, při přijímání úvěru, dokonce i u projektů, u kterých se předpokládá financování z vlastních zdrojů nebo když se předpokládá financování jejich provozu z výnosů úspěšně realizovaného projektu. V současné době, kdy úroky z úvěrů rostou, ceny energií i stavebních materiálů rostou vysokým tempem, zatímco oživení ekonomiky je stále ohrožováno jak pandemickou situací, tak nedostatky v dodávkách v rámci celosvětové ekonomiky je riziko, že se vnější podmínky změny velmi vysoké. Nákladné projekty je tak třeba vyhodnocovat z dlouhodobého horizontu a zejména kalkulovat s provozními výdaji na údržbu a fungování příslušného projektu – s těmito mandatorními výdaji nebývá mnohdy počítáno.

Indikátor dosažení: mandatorní výdaje obce nižší než kritická mez

Cíl 2: Klimatická

Problematika změny klimatu je popsána v samostatné strategii města z roku 2019

Klima se mění, dochází k extrémním výkyvům klimatických jevů – dlouhé periody sucha vs. přívalové deště, epizody veder. Přitom množství srážek v roce je stejné, jen jsou nerovnoměrně rozloženy.

Z usychání nově vysázených stromů ve městě je patrné, že vysazované stromy jak v lesích, tak v intravilánu obcí musí reagovat na změnu klimatu, musí vydržet epizody veder a sucha a lesy musí mít pestřejší druhovou skladbu.

Voda ve městě musí více zasakovat, s vodou ve městě musíme lépe hospodařit. Zateplené budovy nejen umožňují šetřit energií a jsou tak mitigačním opatřením, současně se tolik neohřívají v létě a jsou tak i opatřením adaptačním. Z pohledu zásobování pitnou vodou je nutné propojování vodárenských soustav (dořešení napojení Maršova). Systémový přístup ke změnám klimatu umožňuje budovat odolné město.

Indikátor dosažení: naplňování Místní strategie adaptace na změnu klimatu města Uherský Brod z roku 2019.

Cíl 3: Bezpečnostní

Město má zpracován krizový plán. Starostka města zřizuje krizový štáb jak pro město, tak pro ORP.

Krizový plán by měl více reagovat na nové výzvy: tornáda, lesní požáry, vlny veder, energetické výpadky.

Při projektování budov sloužících potřebám veřejnosti, jako jsou třeba sportovní haly, školní budovy včetně tělocvičen a školních kuchyní, domovy pro seniory, je rozumné počítat s jejich možným využitím pro potřeby řešení krizových situací.

Při řešení krizových situací je také nutné zajistit bezpečí pro rodiny osob, které zajišťují služby pro ostatní obyvatele obce. Jistě bude lépe pracovat hasič, policista, zdravotník, člen krizového štábu, který si bude vědom, že o jeho rodinu je postaráno než ten, který se o její bezpečí právem obává.

Důležité je procvičování řešení krizových situací. Nejen cvičení na papíře, ale v reálu. Teprve pak je možné zjistit, např. co všechno funguje nebo nefunguje při výpadku dodávky elektrického proudu nebo při poruše dodávky pitné vody.

Indikátor dosažení: město by mělo více procvičovat řešení krizových situací – výpadky dodávky vody, elektřiny v rámci pravidelných cvičení

Cíl 4: Demografická/sociální

Z demografické predikce (v analytické části) je zřejmé, jaké služby by město mělo ve výhledu zajišťovat – jedná se primárně o zdravotní a sociální služby, dostupné bydlení. Na tyto potřeby reaguje i dlouhodobě zavedené komunitní plánování sociálních služeb.

Municipality, kde se průměrný věk obyvatel rychle zvyšuje, pak mají starosti s kapacitou služeb na zdravotně – sociálním pomezí nebo se službami pro ekonomicky aktivní obyvatele a dostávají se tak do bludného kruhu, kdy pokles počtu obyvatel znamená snížení nabízených služeb, a to zase snížení počtu obyvatel.

Indikátor dosažení: vyjednávání financování komunitního plánu sociálních služeb se Zlínským krajem

Relevantní zdroje informací

Analýza aktuální úrovně zapojení ČR do konceptu smart city a smart region v souvislosti s novými trendy, včetně návrhů opatření

https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/aktualne/Zaverecna-zprava_Smart_City_a_Smart_Region.pdf

Metodika Smart Cities - Metodika pro přípravu a realizaci konceptu Smart Cities na úrovni měst, obcí a regionů

https://mmr.cz/getmedia/f76636e0-88ad-40f9-8e27-cbb774ea7caf/metodika_smart_cities.pdf.aspx?ext=.pdf

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Město Uherský Brod
Strategická část pro oblast SMART CITY
DIGITALIZACE, ICT A (KYBER)BEZPEČNOST
Na období 2024 - 2028

SMART strategický dokument – Informační a komunikační technologie a (kybernetická) bezpečnost

1. Úvod

Cílem postupné digitalizace činností a rozvojem bezpečných informačních a chytrých (SMART) technologií je zajistit poskytování kvalitních služeb občanům, zjednodušit jim komunikaci s úřadem, aby co nejvíce věcí mohli řešit například skrze mobilní technologie z pohodlí jejich domova a přitom zaručit, že nedojde k narušení jejich bezpečí v kybernetickém prostoru.

Vymezení řešených oblastí

Cílem digitalizace je zajistit kvalitní služby občanům a zjednodušit jim komunikaci s úřadem.

Příprava na digitální transformaci v podobě veřejné správy usnadňuje poskytování rychlejších, levnějších a lepších služeb. Elektronická veřejná správa je moderní, sloužící a zjednodušující život v první řadě občanům, efektivní a transparentní.

Cílem je rozšířit schopnosti informačních systémů a nabízet své digitální služby občanům města zejména v samosprávě. Současně vytvářet schopnost automatizovaných digitálních úkonů a snižovat tak jejich administrativní náročnost.

Automatizace zjednoduší práci s elektronickými dokumenty, zajistí jejich oběh v organizaci včetně ochrany, elektronizuje přípravu materiálů pro orgány města, řeší elektronizaci správy majetku včetně ekonomických procesů s tím spojených.

Dále je cílem rozvoj informačních systémů pro automatizaci práce s elektronickými dokumenty pro organizace města jako základní prvek dalšího rozvoje společných digitálních služeb města.

Město potřebuje zajistit svým úředníkům a potažmo i občanům kvalitní a přívětivou práci s možností činit digitální úkony a vyřídit si potřebné služby plně elektronicky včetně napojení automatických procesů na SMART Portál občana / úředníka a rychlý informační servis.

Kvalitní a přívětivá práce vyžaduje na straně AIS také automatizaci vnitřních procesů zejména ekonomických. Nezbytnou součástí elektronizace úřadu jsou i režijní procesy, jako jsou směrnice, kalendáře, sdílení dokumentů, dovolené a další, které chce automatizovat v maximální míře pomocí Portálu úředníka.

Město disponuje nemalým majetkem, který potřebuje spravovat a hospodařit s ním. Elektronizace a automatizace při správě majetku je jedním z nástrojů transparentního efektivního hospodaření.

Dalším důležitým nástrojem v komunikaci s občanem je podpora rozvoje SMART mobilních technologií. Mobilní aplikace musí být srovnatelnou alternativou k webovému portálu města.

Důležitou součástí SMART procesu je poskytování otevřených dat. Město může poskytovat různé datové sady na portálu <https://opendata.gov.cz> (transparentní rozpočet, demografické sady, veřejné zakázky, smlouvy..)

Proto, aby mohlo město zajistit takové služby je nezbytné zlepšení komunikační infrastruktury pro zajištění kvalitního a bezpečné infrastruktury a to jak se službami státu, tak i s občany.

Z hlediska prevence kybernetických útoků je velmi důležité vzdělávání vlastních zaměstnanců. Kybernetická bezpečnost se musí stát nedílnou součástí vzdělávacího procesu zaměstnanců města.

2. Analytická část

Stav ICT a digitálních služeb

V současné době je informační systém města roztržštěný, převažuje přístup po jednotlivých agendách. Propojenost je pouze při ekonomických datech. Situace je charakterizována množstvím rutinní práce, která je nadbytečná a při vhodném propojení systémů není nutná.

Automatizace interních procesů není zdaleka využita v plné šíři, výměna dat probíhá často přepisem nebo exportními rutinami. Stávající řešení bylo vybudováno postupně a každý nový informační systém byl pořízen jako samostatný produkt. Zmiňované informační systémy již nevyhovují svoji zastaralostí jak uživatelskou, tak správcovskou. Automatizace a propojení městu pomůže vyřešit problém s malou personální kapacitou, kdy rutinní práce bude automatizována a uvolněná kapacita nasměrována na vhodnější činnosti.

V současné době publikuje pouze několik formulářů pro podání dotace na různé programy na webových stránkách města.

„SMART“ řešení typu Portál občana není provozováno

V oblasti práce s elektronickými dokumenty včetně základních úkonů se dosud v rámci příspěvkových organizací města vše děje svépomocnou metodou, nesystematicky a roztržštěně.

Město chce budovat digitální služby včetně svých organizací, proto jim nabídne na své infrastruktuře možnost využívat spisových služeb DMS zabezpečeným způsobem..

Město má částečně elektronizovanou práci orgánů města, nicméně podklady jsou velmi často v tištěné formě a jejich distribuce je řešena svépomocí.

Automatizace v oblasti zpracování dokumentů zejména v organizacích města v podstatě neexistuje, mnohé organizace spisovou službu vedou jen formálním způsobem, na elektronickou formu nemají vhodné prostředky a kapacity (technické, organizační, finanční a personální). Spisové služby a DMS jsou jedním z hlavních nástrojů digitalizace služeb, proto je jejich vybudování klíčový předpoklad nabízení služeb města.

V současné době je sdílení informací v rámci úřadu, zejména dokumentace nesystematizované, hodně dokumentů se posílá mailem a sdílí přes síťový disk.

Bezpečné sdílení dokumentů mimo LAN není řešeno vůbec. Mezi městem a jeho organizacemi, či uvnitř úřadu často putují citlivé informace v otevřeném formátu bez ochrany kryptografií.

Na technologické úrovni infrastruktura není optimalizována výpočetním výkonem pro provoz automatických služeb a služeb vystavených na internet typu Portál občana a s tím související kybernetická nebo provozní rizika.

Nejsou nasazeny žádné SMART senzory na automatizované měření nebo vzdálený odečet údajů ze senzorů nebo měřidel.

Služby infrastruktury města společně využívají i příspěvkové organizace města – společné účetnictví, spisové služby a finanční kontrola. Město chce tyto služby rozšiřovat.

Přehled služeb z hlediska využívaných SMART technologií

- Webové stránky obce
- Platební brána
- Elektronická úřední deska (fyzická i webová)
- Kamerový systém Městské policie
- Parkovací automaty a parkoviště (platba formou SMS anebo aplikace)
- Integrovaný varovný a výstražný systém a bezdrátový rozhlas
- Systém pro hlášení požadavků a problémů
- Elektronické formuláře (ve velmi omezené míře)
- Systém datových stránek
- Czech POINT (výpisy z registrů, podání, konverze a další)
- Sociální sítě (velmi omezeně Facebook, Twitter, Instagram)
- Metropolitní komunikační síť MAN UB
- Volné WiFi zóny (ve velmi omezené míře)

Kybernetická bezpečnost

Nezbytnou součástí digitalizace služeb je kybernetická bezpečnost.

Oblast kybernetické bezpečnosti se v současné době omezuje na detekci a chybí její systematictější řešení zejména v oblasti nastavení organizačních postupů, dokumentace, systematizace rolí a zodpovědností. Pokud kybernetický incident nastane, řeší se bez standardizovaného postupu.

Na technologické úrovni infrastruktura není dostatečně připravena pro provoz služeb informačních systémů města a jeho organizací a s tím související rizika kompromitace informačního systému.

Není řešena systematická segmentace sítě zejména s ohledem na vstup množství uživatelů a organizací do jednoho centra.

Dále není řešena vysoká dostupnost v oblasti ochrany dat, jejich replikace. Zálohování je pouze na základní úrovni.

Zabránění neoprávněným činnostem na systémové úrovni je rovněž oblastí, která není uspokojivě řešena. Je řešeno pouze na úrovni práv v aplikacích, ale v případě prolomení této ochrany není možné zachovat data logů v nezměněné podobě.

Identity management není nasazen.

Přístup do místností se servery je řešen přidělováním klíčů odpovědným osobám. Budova je střežena výstražným systémem, kamery na sledování k dispozici nejsou. Servery mají ochranu Antivirovým systémem a jsou chráněny před výpadky napájení pomocí UPS.

Přihlašování do informačního systému je řešeno pomocí Active Directory bez vícefaktorové autentizace.

Město má nasazen základní monitoring síťového provozu. Z dotačního projektu byl nasazen monitoring síťového provozu, který ale není v proaktivním režimu.

Město dosud nedisponuje systémem, který by sbíral a vyhodnocoval bezpečnostní incidenty. Pro vyhodnocování incidentů nejsou vyčleněni žádní pracovníci. Jakýkoliv bezpečnostní incident, který není včas zachycen a následně vyhodnocen a může celé organizaci způsobit značnou újmu, co do správného fungování informačního systému.

Datová a komunikační infrastruktura města byla budována průběžně a financována jak z vlastních prostředků, tak z podnětu výzev IOP/IROP. Bylo vytvořeno datové centrum se základními bezpečnostními prvky. Na zprovozněné infrastruktuře byly implementovány klíčové systémy.

Přehled nasazených technologií

Serverové prostředí je umístěno ve 2 lokalitách

- Primární produkční lokalita – Masarykovo nám. 100, 1NP
- Záložní lokalita, pouze zálohování – Masarykovo nám. 136, PP
- Lokality jsou vzájemně propojeny optickým kabelem na rychlosti 10Gbps.

Produkční lokalita

- Celkem 6ks produkčních serverů, redundantní připojení do SAN FC a Core switchů
- 5x server (z toho 3x rok 2021, 2x rok 2020 a starší)
- 2x Core 10Gbps switche
- 2x SAN přepínač: Connetrix
- 1x FC Datové úložiště celkem 40TB hrubé kapacity, redundantní připojení do SAN
- Virtualizace VMWARE 7 a VMWARE 6.7, počet VM 60.
- Operační systémy: Windows, Linux

Záložní lokalita

- Interní konektivita 10Gbps
- Zálohovací úložiště 2x QNAP, celková kapacita 40TB
- Zálohovací server
- Zálohovací SW VEEAM 11

Uživatelské prostředí

- Prostředí je založeno a CITRIX Virtual Apps and VDI kde je provozováno celkem 165 aktivních licencí. Podpora Citrix je pravidelně obnovována
- Celkový počet terminálových serverů Citrix: 4
- Prostředí CITRIX umožňuje vzdálený přístup pro vybrané uživatele pomocí Netscaler Gateway
- Počet tenkých klientů Citrix: 120, počet PC: 30
- Celkový počet uživatelů za úřad: 150
- Celkový počet uživatelů za PO: 40

Tenký klient:

- 120ks IGEL UD3-LX42 (rok 2015),
- Citrix Virtual Apps

PC

- 36ks stanice s OS Windows 10

Firewall:

- Úřad využívá jeden firewall typu Fortigate 100F s placenou podporou. Pro vyhodnocování logů se využívá FortiAnalyzer verze 6.

Antivirus

- Eset Server security, Eset Endpoint Antivirus

Síťová sonda:

- Úřad využívá sondu GreyCortex verze 3.8 zapojenou do páteřní sítě s pravidelným vyhodnocováním bezpečnosti provozu.

Napájení:

- Napájení hlavní lokality je řešeno samostatně ze dvou různých větví rozvodné sítě a pomocí generátoru
- Záložní lokalita je napájena nedostatečně,

SWOT analýza oblasti Digitalizace, ICT a (kyber)bezpečnost

Město poskytuje celou řadu elektronických služeb. Předně se zaměřuje na kvalitu a dostupnost těchto služeb. Nedílnou součástí je postupné zvyšování komfortu poskytovaných služeb. Snahou je postupná digitalizace u agend kde to má smysl. Nedílnou součástí je důraz na bezpečnost poskytovaných služeb a ochranu proti zneužití.

Silné stránky

- Poskytovaná konektivita pro příspěvkové organizace
- Zkušenosti s realizací projektů samostatných anebo společných s PO
- Veřejná konektivita WiFi
- Virtualizace pracovišť úřadu, centralizace správy
- Společné nákupy licencí pro PO
- Stabilní ICT tým

Slabé stránky

- Nedostatečné znalosti a kompetence úředníků v oblasti znalosti používání informačních technologií
- Nedostatky v dokumentaci postupů a jejich standardizaci
- Nedostatečná kapacita lidských zdrojů pro důsledný monitoring zabezpečení
- Nepřípravenost na postupný nástup mobilních a SMART technologií

Příležitosti

- Nový webový portál města
- Nasazení portálového řešení pro elektronizaci komunikace s občanem
- Postupné zavedení digitalizace agend úřadu
- Zavedení DMS, automatizace a standardizace postupů
- Proškolování zaměstnanců úřadu v oblasti digitalizace a kybernetické bezpečnosti
- Aplikace prvků kybernetické bezpečnosti v rámci úřadu a PO
- Implementace a automatizace správy majetku z hlediska energetických úspor
- Nasazení mobilních aplikací a rozvoj mobilní komunikace
- Výměna zastaralých systému úřadu
- Efektivní komunikace

Hrozby

- Nedostatečné organizační a finanční zdroje pro koordinovaný všestranný rozvoj v jednotlivých agendách úřadu
- Výpadek služeb při kyberútoky a vyřazení klíčové infrastruktury na delší dobu
- Zneužití, zcizení dat způsobené kybernetickým útokem
- Postupná zastaralost systémů v případě nedostatečných finančních zdrojů

Shrnutí – základní specifika současného stavu

Město Uherský brod se v poslední době zaměřuje na zavádění a zkvalitňování elektronických služeb úřadu a kyberbezpečnosti. Na zkvalitnění služeb a zabezpečení byly využity výzvy z programu IROP č. 6, 22, 28. V rámci naplnění těchto výzev došlo k významnému pokroku ve zkvalitňování technického zázemí a zvýšení vnitřní elektronizace systémů úřadu.

Všechny příspěvkové organizace jsou propojeny optickými spoji, jak vlastními a tak pronajatými.

Dále došlo vybudování krajské optické sítě, přes kterou město využívá bezpečnou konektivitu do CMS2. V rámci této konektivity využívá zejména přístup k základním registrům a všem agendám Czechpoint.

Neméně významným faktorem je vybudování integrovaného výstražného a varovného systému (IVVS) ve spolupráci se Zlínským krajem. Systém je využíván pro hlášení oznámení do vybraných místních částí a byl významným pomocníkem v době COVID19.

Z hlediska občana město využívá centralizované hlášení závad a poruch, formulářové řešení pro vyřizování dotací, webové stránky, SMS oznámení, platební bránu a další služby.

3. Strategické cíle

Město Uherský Brod si jako svůj strategický cíl vytklo budování digitálních služeb pro své občany při současném zjištění vysoké úrovně kyber bezpečnosti.

V rámci vize rozvoje informačního systému města Uherský Brod byla jak v Programu rozvoje města Uherský Brod, tak ve Strategii rozvoje informačního systému města Uherský Brod definována digitalizace jako hlavní prvek.

Zavedení těchto moderních nástrojů usnadňuje vzájemnou komunikaci mezi úřadem a občany.

Poskytované služby musí být současně bezpečné, robustní, spolehlivé a smysluplné.

Musí si zachovat SMART přívětivost, tak aby byly široce využívány občany.

Současně musí poskytovat propojenost na vnitřní systémy úřadu a zabezpečit tak interakci mezi úředníkem a občanem a potažmo efektivní práci úředníka. To vše lze zabezpečit propojeností mezi portálem občana a úředníka.

Velkou roli přitom hraje i propojenost na centrální systémy a služby státu poskytované celostátním portálem občana <https://portal.gov.cz>. Služby se musí doplňovat, nikoliv duplikovat.

Neméně důležitou oblastí je automatizace rutinních procesů při správě majetku města a využívání IoT sítí a technologií.

Jednou z oblastí, kterou je potřeba řešit je obecná digitalizace agend a výstupů z nich. I přes pokročilou míru digitalizace ještě převládají papírové úkony a výstupy. Nástrojem na zkvalitnění tohoto postupu je zavedení DMS a workflow systémů, které se dokážou přizpůsobit různorodým potřebám úřadu.

Poskytované služby se musí opírat o kvalitní infrastrukturu ať už fyzickou nebo cloudovou. V současné době je nezbytné zabývat se bezpečností systémů, bezpečnostní politikou a růstem odbornosti úředníků v této oblasti. Proto je jedním z nezbytných předpokladů vzdělávání a zvyšování povědomí o kybernetické a informační bezpečnosti.

Cíl 1: Přívětivé digitální služby města

Nástrojem pro umožnění lepší komunikace mezi úřadem a občanem jsou zejména portálová řešení a webové stránky s kvalitním informačním servisem. Tyto nástroje musí být přizpůsobené pro práci s na mobilních zařízeních, umožnit obousměrnou komunikaci a poskytovat služby napojené na centrální systémy státu. Prokazování identity občana musí být jednoduše řešené napojením na centralizované ověřování identit pomocí NIA, bez nutnosti vlastnit osobní certifikáty. Součástí řešení musí být napojení na AIS úřadu tak, aby portálové řešení poskytovalo informace o průběhu podaných řízení. Samozřejmostí se musí stát napojení na poplatkovou agendu, platební bránu a další systémy. K dispozici budou i formuláře pro vzdálené vyřízení životních situací.

Opatření 1.1: Nové webové stránky města

Popis:

Poskytováním kvalitní strukturované webové prezentace města se zkvalitní úroveň informačního servisu ze strany města. Webová prezentace musí podporovat mobilní

platformu. Nezbytnou součástí stránek bude kvalitní vyhledávací nástroj. Struktura webu bude přehledná.

Přínos

Zlepšení prezentace města. Zvýšení informovanosti obyvatel a zlepšení kvality poskytovaných informací.

Indikátor

Nové webové stránky města

Opatření 1.2: Poskytování digitálních portálových služeb

Popis

Pokud město chce poskytovat digitální služby svým občanů, je nutná existence univerzálního kontaktního místa, které bude moci být použito pro odběr takových služeb. Portál občana je rozhraní určené pro občana na vyřizování životních situací a podání vůči městu, tj. v působnosti samosprávných agend či agend, které neřeší centrální portál občana. Přes něj občan pracuje, do něj přistupuje a řeší v něm své životní situace. Klíčovým principem je dodržení architektonických zásad pro portály veřejné správy a především zásada, že informační služby lze vhodně připojovat nezávisle na místě, kde jsou poskytovány.

Portál občana disponuje funkcemi umožňující odběr služby provedené digitálně. Tam, kde to není nutné, nevyžaduje osobní údaje nebo přihlášení. Portál občana je do určité míry přístupný i neregistrovaným (anonymním) uživatelům. Tito uživatelé budou moci například prohlížet životní situace, provádět objednávky na úřad. Klíčové provázání na funkce, služby a systémy je následující:

- Registrace občana – využití elektronické identity
- Nabídka digitálních služeb a k nim náležitých formulářů (stažení, zpracování a odeslání)
- Možnost zadávat i jiné než zákonné úkony
- Propojení na portál občana provozovaného MV ČR <https://obcan.portal.gov.cz>
- Propojení na interní systémy, zejména ekonomika a spisová služba
- Propojení na externí systémy (ISZR, NIA, portálová řešení)

Přínos:

Zlepšení obslužnosti úřadu. Zvýšení dostupnosti služeb a jejich kvality.

Indikátor:

Počet vybudovaných portálových řešení

Opatření 1.3: Automatizace vnitřních procesů úřadu

Popis:

Pro zajištění efektivního chodu úřadu je v době neustále zvyšující se zátěže nezbytná automatizace centralizace procesů úřadu. Dobrým nástrojem je Portál úředníka. Portál úředníka bude poskytovat jednotné webové uživatelské rozhraní pro pracovníky města

a případně zřizované organizace. Uživatelské rozhraní bude navržené tak, aby vzhledem k náročnosti řešení poskytovalo intuitivní a jednoduché ovládání.

Portál úředníka propojuje řadu užitečných funkcí, miniaplikací a obsahuje všechny informace, které usnadní každodenní práci úředníka. Posláním Portálu úředníka je usnadnění běžné práce, zrychlení hledání potřebných souborů, evidence úkolů a řada dalšího.

Portál úředníka poskytuje možnost snadno si vyhledat, třídít nebo ukládat všechny dokumenty do různých složek. Prohledávání dokumentů formou full-textového vyhledávání.

Nedílnou součástí je kontrola výkonu případných automatizovaných procesů, které není možno ponechat ve stavu tak, jak jsou. Nutné je předání informace o chybovém stavu, do kterého se proces dostal zodpovědné osobě – vlastníkovému procesu pro jeho vyřešení.

Další funkcionalitou Portálu úředníka je správa otevřených dat a řízení jejich publikace na webu, kde bude poskytováno pro nejširší veřejnost. Tato funkce přispívá k transparentnosti veřejné správy a zlepšuje informovanost. Otevřená data jsou velmi vhodné využití produktů činnosti veřejné správy, které lze nabídnout k rozšíření služeb, aniž to stojí nějaké další významné náklady.

Přínos:

Zlepšení vnitřního chodu úřadu. Zvýšení kvality práce úředníků.

Indikátor:

Počet automatizovaných procesů úřadu

Opatření 1.4: Zvýšení elektronizace práce orgánů města

Pro zvýšení podílu elektronizace v orgánech města je nutné zajistit oběh dokumentů a podkladů pro rozhodování RM nebo ZM v rámci usnesení nebo úkolů, které byly zadány od politické reprezentace. Cílem zvýšení podílu automatizace tohoto procesu, nastavení odpovídajících workflow a úkolů. Samozřejmostí by mělo být propojení na Portál úředníka, DMS, spisovou službu a publikace otevřených dat, tvorba usnesení a zápisu, anonymizace a řízené zveřejňování.

Důležitou součástí je napojení na evidenci úkolů na bodech a usnesení a jejich sledování včetně kontroly plnění.

Dále distribuce materiálů členům RM a ZM a přístup do archivu s fulltext vyhledáváním.

Přínos:

Zlepšení kvality práce orgánů města.

Indikátor:

Počet elektronizovaných procesů při tvorbě materiálů RM / ZM

Opatření 1.5: Automatizace práce s elektronickými dokumenty a DMS úložiště

Elektronické dokumenty jsou klíčovým prostředkem, ve kterém je sdíleno nejvíce informací a dat. Aby však dokumenty byly využitelné, je nutné pořídit vhodné prostředí pro práci s dokumenty. Klíčovým problémem je řídit tok dokumentů, chránit je před kompromitací a organizovaně je ukládat tak, aby se dokument dostal vždy na správné

místo. Cílem automatizace práce s elektronickými dokumenty tak musí být realizace celého životního cyklu dokumentu od jeho příjmu nebo výpravy přes archivaci až ke skartaci.

V současné době je rozšiřován okruh osob, ať právnických nebo fyzických, které budou mít zřízenou datovou schránku. Dá se tedy předpokládat, že míra využití elektronické komunikace s úřady, a tím i množství elektronických dokumentů, bude růst. Spolu s povinností vykonávat spisovou službu výlučně elektronicky to umožní urychlit zpracovávání podání občanů a firem a zefektivní vnitřní provoz orgánů veřejné moci.

Způsob, jak zacházet s dokumenty, určuje zákonný normativ NSESSS. Pro rozšíření schopnosti organizací pracovat s elektronickými dokumenty se tento normativ jeví jako nejvhodnější. Pro správu dokumentů v orgánech veřejné moci se tak jako vhodný prostředek na správu elektronických dokumentů jeví atestovaná spisová služba. Spisovou službu také nebude možné od 1. 1. 2025 vést v listinné podobě a tato skutečnost dopadne také na organizace města. Městská veřejnoprávní korporace tak bude poskytovat jednotnou službu pro veřejnoprávní původce v celém rozsahu, neboť její organizace vytvářejí dokumenty, na které se vztahuje tato zákonná povinnost.

Spisová služba pro svůj běh vyžaduje ochranu pomocí firewallu, serverový výpočetní výkon a s tím spojené licence operačního systému, virtualizace a databáze.

DMS úložiště umožní centrální digitalizaci dokumentů úřadu.

Přínos:

Zvýšení podílu elektronizace úřadu. Automatizace vnitřních procesů a digitalizace.

Indikátor:

Počet vybudovaných DMS úložišť

Opatření 1.6: Automatizace procesů správy majetku

Město spravuje značné množství majetku nebo budov. Cílem této aktivity je zavedení systému správy majetku města a automatizace procesů. Tyto aktivity není možné efektivně řídit bez podpory vhodného informačního systému. Dalším základním rysem systému bude passportizace majetku města, budov, parcel a centrální evidence prostorových dat.

Jednou z klíčových aktivit bude energetický management podporující predikci, sledování a plánování spotřeby a nákladů všech druhů energií (elektrická energie, voda, plyn, teplo).

Centrální plánování provozních činností (preventivní údržby, revizí, prohlídek), které se v pravidelných intervalech opakují a které vyžadují komplexní zajištění z hlediska požadavků na materiál, pracovníky organizace či externí zdroje.

Řízení nájemních vztahů pokrývající nájemní proces - řízení a správu volných prostor a kapacit, pronájmy, uzavření smluvního vztahu, správu úhrad nájemného či úhrad za služby, pravidelné vyúčtování, platby, pohledávky, ukončení nájemního vztahu

Součástí řešení bude centrální systém pro sběr dat založen na IoT technologiích a jejich přenos do systému pro evidenci a rozúčtování energií.

Přínos:

Zlepšení řízení správy majetku města. Automatizace procesů.

Indikátor:

Počet automatizovaných systému pro správu majetku města

Cíl 2: Kybernetická a informační bezpečnost

Cílem vybudovat bezpečné prostředí pro běh informačních systémů města a dalších aplikací, které město jako službu poskytuje svým příspěvkovým organizacím, ochrana aplikací a odolnost infrastruktury vůči kybernetickým hrozbám.

Zvýšení zabezpečení infrastruktury spočívá především v pokročilém sběru a vyhodnocení kybernetických událostí pro prevenci jejich opakování a zlepšování pravidel ochrany. Dále segmentovanou sítí s chráněným perimetrem zohledňující potřeby příspěvkových organizací

Infrastruktura musí odpovídat nárokům na provoz digitálních služeb a splňovat alespoň minimální standard daný zákonem č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů. Město prozatím nespadá pod působnost kybernetického zákona, ale lze očekávat dopad zavedení směrnice NIS2 v připravovaném novém zákoně o kybernetické bezpečnosti.

Pro zabezpečení proti kybernetickým útokům a s nimi spojených možných škod, je potřeba proaktivně a včasné řešit technická a organizační opatření.

Při tvorbě koncepce zabezpečení lze vycházet z doporučení Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) a v přiměřené míře zavést organizační a technická opatření.

Opatření 2.1 Zvýšení odolnosti a dostupnosti infrastruktury

Posílením odolnosti a dostupnosti HW infrastruktury dojde ke zkvalitnění poskytovaných služeb občanům, úřadu i příspěvkovým organizacím. Zejména je potřeba se soustředit na vybudování redundantní infrastruktury, posílení záložní lokality a navýšení kvality zálohování jednak lokální tak i cloudové infrastruktury. Budovaná infrastruktura musí být robustní a odolná a vysoce dostupná.

Dále pak je nutné dodržovat cyklus obměny klíčových součástí infrastruktury a udržovat její podporu.

Přínos:

Bezpečné a vysoce odolné služby města

Indikátor:

Počet vybudovaných odolných systémů

Opatření 2.2 Zabezpečení komunikační infrastruktury

Klíčová komunikační infrastruktura musí být zabezpečena pomocí ověřování 802.1X protokolu a nasazením RADIUS serveru. Všechny prvky zapojené do sítě musí podporovat ověřování na úrovni RADIUS serveru. WIFI zařízení musí podporovat WPA2 enterprise protokol. Dojde k výměně a sjednocení všech klíčových komponentů sítě. Bude posílena fyzická bezpečnost serverovny a záložní lokality.

Přínosy:

Zabezpečená komunikační infrastruktura

Indikátor:

Počet zabezpečených komunikačních infrastruktur

Opatření 2.3 Segmentace sítě a zabezpečení perimetru

Správná segmentace sítě omezuje dopad narušení informačních systémů s rizikem odcizení dat. Segmentace sítě umožňuje omezit malware a další hrozby a může zvýšit účinnost, pokud jde o výkon sítě. Různé sítě / sítě VLAN mohou být volitelně přiřazeny k různým fyzickým portům na směrovači. Vlastní nastavení segmentace potom bude určováno podle vnitřních potřeb města a dané organizace.

Segmentace sítě má zásadní vliv na její bezpečnost. Vybudováním perimetrů vnějších i vnitřních se podstatně zvýší celkové zabezpečení sítě.

Součástí zabezpečení je i radius server pro ověřování identity připojovaných zařízení případně i klientů na wifi síti.

Nezbytnou součástí segmentace sítě je firewall, který bude konfigurován za účelem ochrany a zabezpečení segmentů sítě včetně služby autorizované DNS.

Přínos:

Zvýšení celkového zabezpečení sítě

Indikátor:

Počet segmentovaných sítí

Opatření 2.4 Identity management a dvoufaktorové ověřování a SMART autorizace uživatelů

V návaznosti na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 „o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu (eIDAS)“ se jeví jako v podstatě nezbytné řešit jednotnou a centrální správu identit i pro externí uživatele a s tím související správu funkčních rolí a k nim náležejících oprávnění.

Ověřování a nastavování práv bude tedy spravováno pomocí identity managementu (IDM).

IDM bude propojeno do klíčových informačních systémů úřadu (Active directory, personalistika, ekonomický systém, spisová služba apod.)

Pro přístup do sítě Citrix farmy z internetu bude zavedeno 2 faktorové ověření uživatele.

Pro zvýšení bezpečnosti bude IDM propojen se systémem pro správu identifikačních přístupových karet pro ochranu elektronické identity, kterou bude zajištěna 2-faktorová autentizace přístupu ke správě digitálních služeb. Systém bude doprovázen vhodným nástrojem pro správu čipových karet

Přínos:

Nasazení 2-faktorové autentizace a identity managementu

Indikátor:

Počet systémů se zavedeným IDM a 2-faktorovou autorizací

Opatření 2.5 Sběr logů a vyhodnocení kybernetických událostí

Součástí funkcionalit řízení kybernetických událostí bude SIEM (Security Information and Event Management) představující management bezpečnostních informací a událostí. Systém umožní sběr a agregaci dat (logů) z různých zdrojů a jejich analýzů. Součástí bude systém varování, přehledný dashboard a reportingový systém. Systém bude fungovat automatizovaným způsobem.

Přínos:

Centralizovaný sběr a vyhodnocování kybernetických událostí

Indikátor:

Počet zavedených systémů pro sběr a vyhodnocování kybernetických událostí.

Opatření 2.6 Systém řízení bezpečnosti informací (ISMS)

Nezbytným krokem pro efektivní řízení bezpečnosti informací je stanovení adekvátního rozsahu ISMS v organizaci. Rozsah je vymezen organizačními částmi a aktivy, kterých se ISMS týká.

Stanovením rozsahu ISMS dojde k vymezení těch částí organizace, na které budou činnosti spojené s ISMS aplikovány a na které nikoliv. Při stanovování rozsahu ISMS je nutné přihlídnout k požadavkům organizace a k požadavkům dotčených stran, např. k zákonným a jiným právním požadavkům.

V rámci ISMS je nezbytné vhodně stanovit jeho cíle. Tyto cíle je třeba nastavit tak, aby je bylo možné vyhodnocovat a sledovat tak jejich plnění.

Další činnosti spojené s ISMS

- Hodnocení rizik
- Bezpečnostní politiky
- Monitorování ISMS
- Řízení změn
- Kontrola a audit ISMS
- Vyhodnocování účinnosti ISMS
- Aktualizace ISMS

Nebytnou součástí celého systému je pravidelné vzdělávání zaměstnanců v této oblasti.

Přínos:

Zavedení udržitelného systému řízení rizik ISMS

Indikátor:

Zavedení systému ISMS

Cíl 3: Bezpečná komunikační infrastruktura

Pro zabezpečení výkonu veřejné správy a samosprávy v obcích a služeb poskytovaných občanům, je nezbytné mít zajištěny vhodné a dostatečně kapacitní komunikační kanály.

Nejedná se pouze o rychlý přístup k internetu, ale také o komunikaci se zřizovanými organizacemi a založenými právními subjekty obcí, se systémem datových schránek, s centrálním místem služeb (CMS) a pro využívání digitálních služeb poskytovaných státem.

Pro tyto účely je vhodné i do budoucna uvažovat o rozšíření kapacity stávající komunikační sítě MAN-UB o další přípojné body, které jsou v současné době připojeny vzdušným vedením. Vznikne mapa zájmových lokalit.

HDPE trubky budou automaticky připokládány u investičních akcí v zájmových lokalitách.

Dalším využitím je napojení na městský kamerový systém v případě jeho rozšiřování o nové body anebo při obnově stávajících kamerových bodů připojených bezdrátovou technologií.

Pro městský kamerový systém budou používány SMART kamery, které umožní sektorové hlídání zón a rozeznávání obličejů.

Neméně důležitou je i ochrana komunikace mezi body, v případě použití třetí strany pro přenos dat. Bude zavedena ochrana dat šifrováním komunikace pomocí aktivních prvků vybavených nativním šifrováním.

Opatření 3.1 Rozvoj metropolitní sítě MAN-UB

Cílem je dobudování komunikační infrastruktury města pro připojení všech příspěvkových organizací optikou ve vlastnictví města. Stávající HW infrastruktura bude postupně obnovována a dojde k navýšení rychlostí a kapacity. To je možné pouze pokud bude síť vlastnit město. Ideálně pokud se jedná o zemní optické.

Význam sítě vzroste poskytováním společných služeb datového centra. Již nebude nutné aby každá PO měla kompletní vybavení. Služby budou poskytovány centrálně. Tam kde to má smysl budou využity cloudové služby. To vše je možné pouze při zajištění kvalitního a bezpečného spojení.

Další rozvoj městského kamerového systému vyžaduje kvalitní a dostupné připojení.

Služby metropolitní sítě můžou být následně využity pro provozování chytrých SMART technologií umožňujících monitoring využití vybudovaných parkovacích domů, hlídání volné kapacity apod.

Rozvoj je podmíněn vytvořením mapy zájmových bodů, zejména bodů kamerových a přípojných.

Přínos:

Kvalitní metropolitní síť

Indikátor:

Rozšíření metropolitní sítě

Opatření 3.2 Bezpečná metropolitní síť MAN-UB

Stávající úroveň sítě nezabezpečené komunikace bude změněna. Bezpečnost bude posílena pomocí šifrování. Vzhledem ke spektru poskytovaných služeb je nutné použít prvky podporující nativní šifrování.

Síť bude segmentována pomocí VLAN do logických celků dle poskytovaných služeb a požadované úrovně bezpečnosti.

V případě centrálního poskytování služeb bude vybudován bezpečný perimetr těchto služeb

Správa sítě bude zajištěna jednak vlastními silami a za pomoci externích subjektů.

Přínos:

Zabezpečení metropolitní sítě

Indikátor:

Zabezpečená metropolitní síť

Cíl 4: SMART technologie

Chytré technologie neboli SMART technologie v podobě nejrůznějších senzorů, čidel, kamer, detektorů a systémů, které informace z nich zpracovávají a na kterých je často závislé rozhodování při řešení životních situací občanů., se postupně stávají součástí běžného fungování obcí. Přestože jsou tyto technologie stále ještě pro některé obce nové a málo známe, tak existuje řada obcí a jejich právních subjektů, kde je již běžně využívají. Jedná se především o senzory a čidla monitorující kvalitu ovzduší, stav hladin vodních toků, obsazenost parkovišť, zaplněnost odpadových nádob, různé kamerové a bezpečnostní systémy, systémy využívající energetický management ke zlepšení hospodaření obce s energiemi a vodou, k evidenci dětí ve školách, k objednávání na přepážky úřadů či k navigaci občanů na různá místa.

Přínosem těchto technologií pro je informování o dění a stavu skutečností v reálném čase. Umožňují reagovat na různé situace, jako je zaplněnost odpadových nádob, unikající vodu ve škole, překročení limitů škodlivin v ovzduší, rostoucí hladinu vodního toku, zvýšení hustoty dopravy způsobené náhlým dopravním omezením a řadu dalších.

Pro přenos takových informací se využívají kromě pevných a bezdrátových (WiFi) sítí dnes sítě internetu věcí (tzv. IoT sítě), které na území České republiky provozují různí poskytovatelé.

Těmito sítěmi se sice přenášejí malé soubory dat, ale vzhledem k tomu, že k přenosu dochází s vysokou četností a z velkého množství zdrojů (senzorů), tak se jedná o tzv. Big data. Ta se následně automaticky zpracovávají v příslušných aplikacích a výstupy z nich se srozumitelně prezentují ve formě grafů, tabulek či v barevné škále (obdoba semaforu), informující o závažnosti monitorovaných skutečností. Takovýto SMART systém dokáže příslušné pracovníky úřadu, či pracovníky servisní podpory informovat (mailem či SMS) o stavu překročení určitých limitů, aby mohli dle nastavených procesů řešit nastalé problémy

Opatření 4.1 Implementace SMART technologií

Jedním z přínosů implementace SMART technologií v obci je zkvalitnění života občanů. Jedná se o to, že občan to nemusí primárně ani vnímat, neboť to nemusí považovat za něco výjimečného.

Těmito nástroji je město schopno řešit např. včasný výsyp zaplněných kontejnerů, aby občané odpad neodkládali mimo kontejner. Vhodným využitím je monitoring polo-podzemních kontejnerů, které se v poslední době ve městě rozšířili.

Dalším uplatněním jsou senzory pro monitoring obsazenosti parkovacích stání a parkovišť.

Senzory lze různě využít i k monitoringu retenčních nádrží na dešťovou vodu apod.

Vhodným využitím je i monitoring Olšavy, nicméně ten je momentálně pokrytý čidly z projektu IVVS (Integrovaný výstražný a varovný systém). Stejným způsobem v rámci tohoto projektu je pokryt i únik nebezpečných látek.

V každém případě musí být tyto technologie promyšlené a dobře nasazené, aby neposkytovali zkreslené informace a fungovali bezpečně.

Opatření 4.2 Zlepšení fungování města

Díky SMART technologiím může dojít ke zkvalitnění fungování obcí v oblastech energetického managementu, svozu odpadů, finančních úspor při včasné řešení havarijních situací, zkvalitnění komunikace s občany, poskytováním aktuálních informací občanům a umožnit jim se podílet na rozvoji obce, například formou anket, vznášením podnětů a návrhů do participativního rozpočtu či zpřístupněním video záznamů z jednání rady a zastupitelstva apod.

4. Implementační část

Město Uherský Brod má zpracovanou sadu strategických dokumentů vystavených na webových stránkách města

<https://www.ub.cz/info/dalsi-strategie-dokumenty?&expandMenu=393>

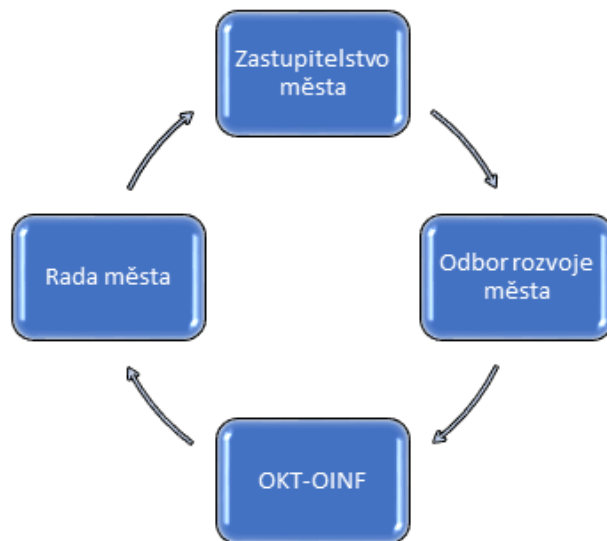
Jedním z dokumentů je strategie [SMART City města Uherský Brod](#), na který tato strategie navazuje

4.1 Implementační struktura a systém řízení implementace

Město Uherský Brod využívá standartní postupy pro implementaci projektů.

Implementace začíná schválení investičních záměrů v orgánech města.

Schéma procesu

Odbor rozvoje města (ORM):

- Shromažďuje podněty do Akčního plánu Plánu rozvoje města
- Připravuje a předkládá projektové záměry
- Udržuje zásobník projektů a projektových záměrů
- Předkládá záměry do Rady města
- Koordinuje jednotlivé aktivity u projektů
- Předkládá možnosti financování projektů
- Udržuje přehled o stavu jednotlivých projektů
- Podílí se na realizaci projektových záměrů

Odbor kanceláře tajemníka - oddělení informatiky (OKT-OINF)

- Řeší odbornou část projektů ICT
- Podílí se na přípravách projektových záměrů a tvorbě strategie
- Realizuje projekty ICT
- Podílí se částečně na financování těchto projektů

Rada města

- Projednává a schvaluje návrhy Akčního plánu a Plánu rozvoje města
- Projednává a schvaluje SMART strategie
- Předkládá vlastní návrhy do těchto plánů
- Rozhoduje o realizaci jednotlivých záměrů
- Rozhoduje o financování projektů

Zastupitelstvo města

- Projednává a schvaluje návrhy Akčního plánu a Plánu rozvoje města předložené Radou města

- Navrhuje vlastní priority a cíle do těchto plánů
- Schvaluje financování jednotlivých záměrů

4.2 Plán realizace aktivit

Jednotlivé záměry jsou po projednání zařazeny do Programu rozvoje města a Akčního plánu.

Akční plány pružně reagují na potřeby změn a jsou pravidelně aktualizovány. Operativně reagují na finanční možnosti města. Představují základní nástroj pro plán rozvoje města.

Schválené projekty jsou projekty zařazeny do Zásobníku projektů. Odtud jsou průběžně realizovány dle priorit aktuálních finančních možností a potřeb města.

4.3 Časový harmonogram

Plán realizace aktivit Digitalizace, ICT a (kyber)bezpečnost

číslo opatření	Název	Předpokládané náklady (tis. Kč)	Termín realizace	Stav připravenosti	Zdroje financování	Odpovědná osoba
Cíl 1: Přívětivé digitální služby města						
1.1	Nové webové stránky města	500	2023+	v přípravě	vlastní rozpočet	tajemník
1.2	Poskytování digitálních portálových služeb	2600	2024+	rozpracováno	IROP	tajemník
1.3	Automatizace vnitřních procesů úřadu	2700	2024+	rozpracováno	IROP	tajemník
1.4	Zvýšení elektronizace práce orgánů města	700	2024+	rozpracováno	IROP	tajemník
1.5	Automatizace práce s elektronickými dokumenty a DMS úložiště	3000	2025+	v přípravě	IROP	tajemník
1.6	Automatizace procesů správy majetku	3000	2025+	v přípravě	IROP	tajemník
Cíl 2: Kybernetická a informační bezpečnost						
2.1	Zvýšení odolnosti a dostupnosti infrastruktury	4400	2025+	rozpracováno	dotace	vedoucí OINF

2.2	Zabezpečení komunikační infrastruktury	1800	2025+	rozpracováno	dotace	vedoucí OINF
2.3	Segmentace sítě a zabezpečení perimetru	1500	2025+	rozpracováno	dotace	vedoucí OINF
2.4	Identity management a dvoufaktorové ověřování a SMART autorizace uživatelů	800	2025+	rozpracováno	dotace	vedoucí OINF
2.5	Sběr logů a vyhodnocení kybernetických událostí	500	2025+	rozpracováno	dotace	vedoucí OINF
2.6	Systém řízení bezpečnosti informací (ISMS)	600	2025+	v realizaci	dotace	vedoucí OINF
Cíl 3: Bezpečná komunikační infrastruktura						
3.1	Rozvoj metropolitní sítě MAN-UB	1200	2024+	záměr	vlastní rozpočet	vedoucí OINF
3.2	Bezpečná metropolitní síť MAN-UB	600	2025+	záměr	vlastní rozpočet	vedoucí OINF
Cíl 4: SMART technologie						
4.1	Implementace SMART technologií	500	2026+	záměr	vlastní rozpočet	tajemník
4.2	Zlepšení fungování města	500	2026+	záměr	vlastní rozpočet	vedení města

4.3 Rozpočet a zdroje financování

Předpokládaný rozpočet je uveden v tabulce. U většiny aktivit byl udělán cenový průzkum v rámci projektů IROP.

Zdroje financování jsou uvedeny v tabulce. Předpokládané financování je ve většině případů z projektů IROP.

5. Postup tvorby strategie

Město Uherský Brod se zúčastnilo projektu Realizace SMART Česko v praxi obcí a měst. Realizátorem realizátorem je Svaz měst a obcí České republiky. Účelem je účelem tvorba SMART dokumentu pro jeho území.

Tento dokument SMART byl zpracován pro oblast Digitalizace, ICT a (kyber)bezpečnost

Za tuto oblast byla vytvořena pracovní skupina, která se podílela na tvorbě dokumentu. Skupina se účastnila i povinného vzdělávání a také pravidelných schůzek s experty na

danou problematiku. K tvorbě této SMART strategie byly také využity informace a postupy z obdržených metodických dokumentů hlavně : "Strategický dokument pro oblast: Informační a komunikační technologie a (kybernetická) bezpečnost", ze kterého tento dokument vychází.

Inspirací byly také pravidelné schůzky a vzdělávací materiály umístěné na webu projektu.

Dále byly použity vlastní materiály, zejména

[Program rozvoje města Uherský Brod 2022+](#)

[Program rozvoje města Uherský Brod 2022+, Akční plán](#)

[Strategie Smart City Města Uherský Brod 2019](#)

Informační koncepce města Uherský Brod

Studie proveditelnosti pro výzvu č. 8 IROP

Studie proveditelnosti pro výzvu č. 3 IROP

Seznam zkratk a definic

Zkratky a pojmy:

ICT – informační a komunikační technologie (z anglického Information and Communication Technologies)

Czech POINT – Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál, provozovaný Ministerstvem vnitra České republiky. Jedná se o asistované místo výkonu veřejné správy, poskytující řadu výpisů, dokumentů a dalších služeb

SWOT analýza – je metoda analýzy, popisující silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby posuzovaného subjektu, záměru či skutečnosti

ISZR – Informační systém základních registrů, provozovaný Správou základních registrů

ISDS – Informační systém datových schránek – systém provozovaný Ministerstvem vnitra České republiky a sloužící pro elektronické doručování datových zpráv

CMS – Centrální místo služeb – jedná se o soubor technických a programových prostředků, jehož prostřednictvím jsou poskytovány nebo využívány služby informačních systémů veřejné správy

e-Government – je zkratkou anglického electronic government, tedy elektronické [vládnutí](#) a jedná se o poskytování služeb veřejné správy elektronickou formou

HDPE trubky – jedná se o ochranné prvky (trubky) vyrobené z polyetylenu s vysokou hustotou, které se používají pro instalaci optických a metalických kabelů

WiFi – je označení pro několik standardů [IEEE 802.11](#), popisujících [bezdrátovou komunikaci](#) v [počítačových sítích](#)

SMART technologie – jedná se o souhrnný název pro chytré technologie

NÚKIB – Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost

IoT – (anglická zkratka pro internet věcí - Internet of Things) jedná se o moderní přístroje ovladatelné na dálku i pomocí internetu

Relevantní zdroje informací

Zákon č. 12/2020 Sb. o právu na digitální služby a o změně některých zákonů

Zákon č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů

Zákon č. 181/2014 Sb. o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů